

d'Oude Binnenstad

Kwartaaluitgave van de samenwerkende bewoners en ondernemers in de Amsterdamse binnenstad. Gratis huis-aan-huis verspreid in de oude binnenstad

Afgebroken ende vertimmert

Maar hij staat er nu even mooi bij als vier eeuwen geleden. > 3

33 jaar Wallengebied in cijfers

Wat nam er toe en wat nam af? O&S hield de getallen bij. > 5

'Op het stadhuis zaten ze te trillen'

Hoe het was, hoe het is en hoe het nooit meer zal worden. > 8/9

Büch, Komrij en Rottenberg

Allemaal kwamen ze gretig neuzen in de keuken van Kok. > 11

Meer dan dertig jaar vinger aan de pols De kroniek van de Burgwallen verdwijnt

Voor u ligt de allerlaatste editie van deze buurtkrant.

d'Oude Binnenstad zal na dit nummer niet meer verschijnen. Zoals wij in de vorige krant lieten weten, komt dat pijnlijke besluit door de te zeer geslonken redactie.

Te veel werk moest door steeds minder mensen worden gedaan. Niet alleen het schrijven van de artikelen, maar bijvoorbeeld ook alle administratie rond de advertentiepagina's, de correspondentie en zo meer. Het voelt een beetje als toen Radio Veronica als piratenzender uit de ether verdween. Maar ook Veronica herrees en misschien vindt het Wijkoverleg eveneens nieuwe mediameddelen om ons kritische geluid te laten horen.

Omdat deze laatste krant voor de buurt, maar ook voor onszelf een gemis betekent, besteden we in dit kerstnummer ook maar eens wat meer aandacht aan de mensen die viermaal per jaar het buurtnieuws op uw mat lieten ploffen.

Recyclen

De krant startte als actiekrant met strijd-bare mensen waarvan sommigen zich uiteindelijk ook in landelijke journalistiek en schrijverschap ontplooiden. Wie de oude nummers doorbladert, komt daarbij heel hardnekkige buurtproblemen tegen. Sommige krantenkoppen uit 1990 of 2000 zou je zo kunnen recyclen, omdat de problemen zich ondanks veel aandacht toch nooit oplosten. Of waarvan de aanpak zo *soft* was dat er geen resultaten kwamen. Maatregelen bleken keer op keer papieren tijgers.

In het tweede nummer ooit, in juni 1990 was er een "Oproep aan winkeliers in de buurt: Geen alcohol voor gebruik op straat". Klinkt dat bekend? Vandaag de dag is er zelfs een verkoopverbod, maar het handhaven faalt. Elke ochtend liggen de straten bezaaid met bierblikken en achtergelaten wijn- en whiskyflessen. Dan los je niets op. En nu moet er anno 2023 ook nog een blowverbod gaan

bijkomen. De verwachtingen zijn begrijpelijkerwijs niet hoog gespannen. Dat leert de tijd ons.

Kanarie

In december 2001 ronkte een kop 'Groeiende irritatie over hinder van horeca en toerisme'. Toen was er dus nog slechts voorzichtig sprake van groeiende irritatie. Inmiddels weten we dat het in de erop volgende jaren een niet aflatende toerismellende is geworden.

De krant schreef toen nog: 'Helemaal niet erg dat ze hier komen, alleen zorgen ze voor nogal wat overlast en dat is minder aangenaam. Het is een fenomeen aan het worden. *Get drunk and stoned in Amsterdam for only twenty quid*'.

Zie de krant als kanarie in de kolenmijn. Deze maand kwam wethouder Mbarki met plannen voor een *Stay Away*-campagne, gericht op overlast gevende Britse toeristen. Dat maakt je nieuwsgierig naar het succes of het opnieuw uitblijven daarvan, waarover een wellicht nieuwe buurtkrant over twintig jaar zal berichten.

Nutteloos

En er werd in onze buurtkrant voorgesorteed op sluitingstijden voor de prostitutie. Die discussie is ook nu in de gemeenteraad weer actueel. In december 2001 lezen we 'Gordijnen prostituees 's nachts dicht. Politie stelt sluitingstijden voor'. In die tijd heetten prostituees nog geen sekswerkers en werd er in de bedrijfstak vierentwintig uur per dag gewerkt.

De tekst van dat artikel kan vandaag zo weer in de krant: 'Bovendien, zo wordt van politiezijde benadrukt, trekt al deze activiteit 's nachts veel criminaliteit aan. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan drugshandelaars, straatrovers en snorders. Als er 's nachts geen mensen meer op straat zijn, dan is er ook geen markt meer voor dergelijke activiteiten, zo redeneert men van de kant van de politie. Door het invoeren van sluitingstijden denkt de politie de vrijgekomen capaciteit te kunnen besteden aan taken

Foto: Bert Nap

waar nu nog slechts sporadisch aandacht voor is'.

De sluitingstijden gingen toen uiteindelijk naar zes uur in de ochtend. Het bleek een nutteloze maatregel. De nachtelijke ellende bleef en nam zelfs toe, zo weten we nu, eenentwintig jaar later. In de komende raadsvergaderingen staat een nieuwe sluitingstijd om drie uur in de ochtend op de agenda. Je kunt je verbazing soms niet verbergen dat er zoveel jaren nodig zijn om een 'nieuw' inzicht te verwerven dat waarschijnlijk opnieuw weinig resultaat zal hebben zolang het aan stevige handhaving op straat ontbreekt. Probeer dan maar als binnenstadbewoner of als journalist niet moedeloos of cynisch te worden.

Buurtwinkels

Een rondgang door het krantenarchief laat duidelijk een veranderende buurt zien. Veel buurtwinkels die op de advertentiepagina's prijken zijn verdwenen. Ze waren er in vele branches: 'Lobs, ook *uw warme bakker*

vrijdag en zaterdag 10 zachte bolletjes voor f 2,50', 'Jacobs groenten, fruit en delicatessen – *wij doen in fruit dat wist u toch al?*', Lange Niezel 26', 'De Schroef, IJzerwaren & gereedschappen; O.Z. Voorburgwal 101', 'Geels & Co. B.V – sinds 1864 – Warmoesstraat 67', 'Cinema Baba, Lange Niezel 16'. En kaasspecialzaak Wout Arxhoek, Yucca, houthandel Schmidt – *Hout en plaat, Mooi op maat*. En ook broodjeswinkel 't Stooftje in de Stooftsteeg of restaurant De Gelaarsde Kat in de Oude Hoogstraat.

Sommigen noemen het een grote verschroming, het is in ieder geval een grote verandering. In steeds meer voormalige buurtwinkels wordt nog slechts de toerist bediend en niet meer de buurtbewoner.

We zijn alle adverteerders – sommigen vanaf het eerste uur – die onze krant door al die jaren gesteund hebben zeer dankbaar.

Straaltje hoop

Natuurlijk zagen we de buurt op ander vlak sterk verbeteren. Veel vervallen krotten

stonden in de jaren negentig nog als rotte tanden en kiezen tussen de gevels van de Burgwallen. Ze zijn bijna allemaal opgeknaapt. Het Blauwlabenblok verrees. De Zeedijk is een succesvolle straat geworden en er wordt een begin gemaakt met de vergroening van grachtenpanden.

Burgemeesters, bestuurders, ambtenaren, buurtbewoners, redacteurs en de mensen die de krant bij u in de bus deden kwamen en ontvielen ons soms weer. Het viel allemaal te lezen in drieëndertig jaar buurtnieuws.

d'Oude Binnenstad probeerde altijd het straaltje hoop te vinden dat ons allemaal verbindt. Het is dus niet allemaal kommer en kwel, maar de leefbaarheid, de drijfveer van onze krant, zal niet verbeteren als er geen durf en daadkracht komt bij de gemeentelijke handhaving.

Er is nu zicht op een verbeterde handhavingstrategie en daar zetten we onze nieuwe kaarten dan weer op.

Colofon

d'Oude Binnenstad

Kwartaluitgave van bewoners en ondernemers in de Amsterdamse binnenstad.

Contact: redactie@oudebinnenstad.nl

Secretariaat: Norinda Fennema

Redactie: Mirjam Boelaars, Eveline van Dijk, Dick Eenhuizen, Anton Ek, Norinda Fennema, Michiel van Haelst, Willem de Jong van Poelgeest, Greet van der Krieke, Wanda Nikkels

Bijdragen van: Bill Bodewes, René Louman, Lennard Roubos

Fotografie: René Louman, Bert Nap, Eveline van Dijk, Norinda Fennema, Lennard Roubos, Marian van de Veen-van Rijk, Arjen Veldt

Eindredactie: Bert Nap

Vormgeving: Ontwerpbureau Mirjam Boelaars

Drukker: Reijnen Media

Bezorgers: IS.a, Mirjam Boelaars, Eveline van Dijk, Michiel van Haelst, Ida van Heeteren, Tjarda Hoekstra, Greet en Marten van der Krieke, Fred Veerkamp, Katrien Vogel & Willem Bont, Martha Wezelman & Carla Huls, Marco Wolff & Robbert Soeteman

Mercurieus

LENNARD ROUBOS

We Live Here kende in zijn bestaan verschillende locaties, te weten: aan de Lange Nizel, de Oudezijds Voorburgwal en sinds drie jaar aan het Oudekerksplein. Gedurende de jaren die ik er als vrijwilliger werkte, heb ik heel veel vreemde kostgangers meegemaakt.

Zo waren er die Amerikaanse man die met geen mogelijkheid zijn hotel terug kon vinden, de toerist die naarstig op zoek was naar de Smoke Boat, die douanebeambte uit Mumbai met zijn vrouw. En de moeder met dochter die zich een ongeluk zochten naar een kapsalon aan de Oudezijds Voorburgwal.

En dan ook nog een Duitse dame die wel trek had in een haring met uitjes en zuur. Ik liep met haar mee naar een bekende vishandel in de Zoutsteeg.

Een paar uur later stond diezelfde vrouw weer voor de deur op het Oudekerksplein. Ze wilde me uit pure dankbaarheid omhelzen. Nog nooit had ze zo'n heerlijke lunch genoten. Haar bezoek aan Amsterdam zou ze nooit meer vergeten, zo verzekerde ze mij.

Krachtcentrale

Ook was er ooit een jong stel uit Ierland met hun baby. Ze wierpen een geïnteresseerde blik op de Oude Kerk. Ik vertelde ze over het historische gebouw en over de concerten en de tentoonstellingen die er met enige regelmaat plaatsvinden.

Mijn verhaal kon hen niet echt boeien, want ze hadden zo hun eigen kijk op het iconische gebouw. 'A power house', sprak de man, 'all churches are power houses.' Nee niet de goddelijke kracht straalde op hem neer, maar kerkgebouwen dienden als generatoren van energie. Daarom waren alle

Foto: Lennard Roubos

oude kerken aan waterwegen gebouwd, verkondigde hij stellig. De ogen van zijn vrouw richtten zich naar de kerktoren, terwijl ze 'Mercurius' leek te mompelen.

Ik zat als gesprekspartner kennelijk niet op hun golflengte, want ze hervatten hun wandeling en duwden hun kindergagentje het plein op. Misschien op zoek naar een ander power house.

Vanaf dat moment veranderde wel mijn blik op de Oude Kerk.

Bezoek onze website www.oudebinnenstad.nl

d'Oude Binnenstad

WIJ ▾ KRANT ▾ ADVERTEERDERS ▾ FACEBOOK ▾ CONTACT

Dick Eenhuizen

Ik ben toch maar mooi werkzaam geweest in misschien wel een van de drukste, gekste en mooiste wijken die je als wijkagent kan treffen.

Afscheid

Op de Oudezijds worstel ik me voor de zoveelste maal door de oneindige stroom passanten. Ondanks het uniform, dat voor mij toch geregeld de weg wat makkelijker be-gaanbaar maakt, valt het vandaag niet mee.

Sowieso ben ik als zonnemens minder goed gehumeurd, want het regent vandaag. Niet echt lekker voor mijn bos haar, maar zeker ook niet omdat alle tegenwoordig verplichte mee te zeulen bagage aan de koppelriem extra zwaar wordt. Tot overmaat wordt vandaag iedere handhavende aanspreking ook nog eens beantwoord met agressief te-gengas. En dan trap ik stom genoeg ook nog in een grote plas overblijfselen van een retour gestorte maaginhoud. 'Grrr'. Kennelijk is het 'one of those days'.

Misschien speelt mijn naderende afscheid van de Wallen ook een onderhuidse rol. Acht mooie, maar zeer drukke jaren heb ik inmiddels achter me liggen. Begin volgend jaar verruil ik deze prachtige wijk op eigen verzoek voor een andere. Ik blijf in het centrum, maar de afgelopen jaren hebben hun tol ge-eist. 'Tropenjaren' is wel de beste omschrijving: de vele avonddiensten, de extra lange diensten tijdens voetbalwedstrijden, de niet-aflattende strijd tegen de vele straatdealers, de soms oneindige stroom toeristen. Het is nou niet bepaald een rustig wijkie.

En dan heb je al die steeds veranderende maatregelen om de gekte in het gebied te beteugelen. Het is soms niet bij te benen.

En begrijp me goed: het waren vooral mooie jaren. Hoewel alles wat je in negatieve zin kan bedenken hier op de Wallen aanwezig is en gebeurt, overheersen bij mij de positieve gedachten en herinneringen. Ik ben toch maar mooi werkzaam geweest in misschien wel een van de drukste, gekste en mooiste wijken die je als wijkagent kan treffen.

Zo vind ik het opmerkelijk dat er talloze bewoners en ondernemers, ondanks alle drukte en de soms echt daarmee gepaard gaande overlast, nog altijd goed weten te relativeren.

Altijd strijdbaar, maar ook meedenkend om het beste ervan te maken.

Nieuw, vers politiebloed is goed voor de wijk, hopelijk nu wel met een grote bos haar.

Aangezien ik gewoon aan het politiebureau Burgwallen verbonden blijf, zal ik mijn opvolger met raad en daad bijstaan. En omdat ik deze prachtige wijk met al die fijne contacten, bewoners, ondernemers en soms criminele individuen toch niet helemaal kan missen, zal ik vast nog wel eens het Wallengebied bewandelen. Hopelijk is het dan wel droog.

De komende tijd zal ik jullie, indien gewenst, best nog eens persoonlijk de hand te drukken.

Dank aan al diegenen die mijn werk hier op de Wallen tot een prachtige belevenis gemaakt hebben.

Een mooi 2023.

Stadscafé en restaurant Van Kerkwijk

Succes in de Nes

GREET VAN DER KRIEKE

Begin jaren tachtig pruttelt op het Rembrandtplein het Bravilor koffiezetapparaat al vroeg in café Monico van vader Adje van Kerkwijk. Taxi-chauffeurs, verlate feestgangers en loslopend volk krijgen daar hun bakkie geserveerd door de zusjes Rhya en Myra van Kerkwijk. Daar doen zij hun eerste horeca-ervaring op.

Aan vaste nooddruftige 'cliënten' delen ze en passant dikke witte boterhammen uit, royaal belegd met leverworst en met de boodschap: 'nu vandaag wel wegblijven hoor'. Ze zijn uit echt horecahout gesneden. Ze zien hoe hard vader werkt en zeggen tegen elkaar dat ze dat never nooit niet zelf zullen gaan doen. Totdat, nu vierentwintig jaar geleden, wijnbar 'De Droesem' op de Nes 41 te koop werd aangeboden. Hoewel de Nes in die tijd een akelige donkere steeg was, waar het stonk en het bankgebouw aan de overkant een akelige massieve rode muur had, wilde Rhya het avontuur wel aangaan.

Bolknak

Tegen haar zus Myra sprak ze toen de gedenkwaardige woorden: 'Dit kunnen wij! En als we onverhoopt binnen twee jaar geen succes hebben, gaan we iets anders doen'. Ze beginnen met hulp van familie en vrienden te verbouwen en op 1 augustus 1998 opent café restaurant Van Kerkwijk zijn deuren. Het is tijdens het weekend van de eerste Gaypride in Amsterdam. En het loopt storm!

De zussen Van Kerkwijk krijgen al snel een vaste clientèle. Hun eerste klanten waren de bankiers van de overkant. 'Het leek wel alsof die heren nooit hoefden te werken', lacht Myra van Kerkwijk. 'Ze kwamen vaak en veel en uitbundig lunchen. Koffie met digestief toe en met zo'n knaap van een bolknak. De zaak stond dan steevast blauw.'

Het geheim van Van Kerkwijk? 'Persoonlijke aandacht', zegt ze. 'Ik zie in één oogopslag of jij gestrest de zaak binnenkomt: Ga nou even relaxen aan de bar.

Emie, Myra en Rhya van Kerkwijk, samen met Josie en Jacques Baars.

Foto: René Louman

Nee, reserveren kun je niet. Er zijn dertig stoelen, maar er komt altijd wel een tafeltje vrij. Nee, geen menukaart. Aan tafel vertellen we wat we zoal in de aanbidding hebben.'

Horecafamilie

Er zijn meerdere koks, die er ook jaren blijven werken. Zij verrichten wonderen op het vierpits gasstel. Hun adagium: 'Als het op het bord ligt, moeten wij er zelf ook trek in krijgen!'

Het bloed kruipt in deze horecafamilie waar het niet gaan kan, want Josie en Jacques, twee van de drie kinderen van Myra, werken inmiddels ook in de zaak en de oudste zoon doet de hotelschool in Amsterdam. De kinderen van Rhya zijn nog te wat jong, hoewel... die ene van twaalf jaar?

De 82-jarige Emie, mama Van Kerkwijk, is nog altijd met hart en ziel betrokken bij de zaak. De door haar gebakken appeltaart is bekend in heel Amsterdam, om van haar perentaart maar niet te spreken. 'Zo succesvol, maar niemand - echt niemand - kent het recept', zegt Myra. 'Vroeger deed ze ook nog de was voor de zaak en kwamen de bloemen op de tafels uit haar tuin. Boodschappen deed ze op d'r fietsje om de beste koopjes te halen. Boter hier, eieren daar en vooral bakblikken zoeken op de markt. Dat is ondernemen pur sang.'

De Nes is, vergeleken met bijna vijfentwintig jaar geleden, een hemelsbreed verschil, vindt ze. 'Je kijkt nu dwars door de ramen heen naar het Rokin, prachtig toch!'

Als je bij Van Kerkwijk niet gelukkig wordt...?

Het Huis aan de Drie Grachten

Een plek om door te geven

MICHEL VAN HAELST

Het Huis aan de Drie Grachten staat op een markant punt in de binnenstad. Zoals de naamgeving aanduidt is dit voor Amsterdam unieke renaissancehuis aan drie zijden omgeven door water.

Iedere grachtzijde bevat een trapgevel met daarin een steen die de drie verschillende straatnamen aanduidt: de Oudezijds Agterburgwal, de Grimburgwal en de Fluweelen Burgwal, tot 1826 de naam voor de Oudezijds Voorburgwal. En het huis staat te koop.

d'Oude Binnenstad besteedde in het decembernummer van 2010 ook aandacht aan dit markante pand. Het echtpaar Guy en Berdien Weijer had toen juist een lange verbouwing afgerond. Zij spraken vol liefde over het pand. Guy Weijer gaf aan zich meer 'beheerder' te voelen dan 'eigenaar'. 'Gezien de vier eeuwen geschiedenis reduceert het in feite iedere bewoner tot 'passant', zei hij toen.

410 jaar nadat het huis ooit in de vorm die wij nu kennen werd opgeleverd, overleed Weijer op 16 april 2020.

Vertimmerd

Weijer is veel meer geweest dan een passant. Hij heeft het huis verbouwd tot in de perfectie. Daarmee heeft hij niet alleen zichzelf maar ook de stad een grote dienst bewezen. In 2013 gaf hij een boek uit over het pand 'om diegenen die in het huis aan de drie grachten hebben geleefd, die het hebben gebouwd en verbouwd en die er gelukkig zijn geweest of er zijn gestorven, voor zover nodig aan de vergetelheid te ontrukken.' Het huis is in 1610 volgens een archiefstuk 'afgebroken ende vertimmerd'. Een verwarrende tekst, want wat is het nu: 'gesloopt of verbouwd?' De tekst duidt op een middenweg, in de zin dat de middeleeuwse woning vier eeuwen terug niet helemaal tot de grond af aan is afgebroken, maar wel danig aangepast toen het nog in eigendom was van het oude nonnenklooster Mariënveld, op het huidige Binnen-gasthuisterrein.

Liefdesvirus

Ruim een eeuw voordat Weijer zijn boek uitbracht, publiceerde een eerdere bewoner, A.W. Boele van Hensbroek, ook al een boek over zijn 'terugrestauratie' in 1910. Hij hield er kantoor met een firma in effecten en heeft het huis in zijn oorspronkelijke vorm hersteld. Dat deed hij als 'persoonlijke liefhebberij'. Er lijkt een liefdesvirus voor het huis over te gaan op alle bewoners. In zijn studie concludeerde Boele van Hensbroek dat het huis zeer in de smaak viel: 'Wij zien toch dezelfde huurders terugkeren en voor lange tijd'. Als de bewoners ook in de afgelopen eeuw langs diezelfde lat van omloop worden gelegd,

Foto: René Louman

is de conclusie nu nog steeds dat iedere bewoner zijn bezit zo lang als mogelijk koesterde, want het huis is de twintigste eeuw slechts drie keer van eigenaar gewisseld.

Na Boele van Hensbroek trok de familie Balkema er in met een boekhandel. Zij verhuisden kort na de Tweede Wereldoorlog naar Zuid-Afrika omdat zij 'de Russen' vreesden. Daarna kocht Gerke Postma het huis. Hij nam ook de boekhandel over en bouwde die uit tot een antiquariaat en kleine uitgeverij met landelijke faam. Het gezin Postma woonde boven het antiquariaat.

Scholier

Begin 2004, na de dood van Postma, betrof het echtpaar Weijer het pand. Al bij de eerste bezichtiging voelden ze een directe aanranding er hun koffers neer te zetten. Weijer vertelde in het interview in 2010 dat hij het pand al kende uit de tijd dat hij scholier was. Zijn jonge tante, die nog bij haar ouders in het Gooi woonde, werkte in die tijd bij de kliniek Geslachtsziekten van het Binnengasthuis. De jonge Guy reisde samen met haar van hun woonplaats Bussum naar Amsterdam. Zijn tante stapte dan uit bij de tramhalte Rokin en hij vervolgde zijn reis naar school in Amsterdam Zuid. Na schooltijd wachtte hij altijd in de buurt van het huis totdat de werktijd van zijn tante erop zat. Hij zat dan uren op de trap. Diezelfde stenen trap waar hij anno 2010 friet etende toeristen vriendelijk zou vragen om er geen vetvlekken op te maken.

Het huis heeft een 'oude ziel' zoals die ook valt te proeven in het Rembrandthuis of Ons' Lieve Heer op Solder. Originële onderdelen uit 1610 zijn nog intact. Ook de oorspronke-

lijke inrichting en indeling van het huis zijn gebleven, met als uitzondering het sanitair en toevoeging van een deur in de kelder. Hoewel zelfs die deur origineel uit het pand komt.

Toen Weijer het kocht, lag het hele huis nog vol met boeken van het antiquariaat van Gerke Postma. Er stonden metershoge boekenkasten die in feite hebben gediend als een bescherm-laag en waarvan de sporen nog steeds op de vloer te zien zijn.

Bestelling

Toen de Weijers zich eindelijk van de boekenkasten hadden verlost, kwam er nog een bestelling binnen uit het oosten van het land voor een zeldzaam boek, een Franse uitgave.

Het toeval wilde dat nu net dit ene boek nog ergens in een verloren hoekje bleek te liggen. Het boek werd aan de boekhandel toegestuurd met een persoonlijk briefje waarin de stomtoevallige situatie werd toegelicht. Uit het antwoord van de boekhandel bleek hoezeer ze waren geholpen met dit toch wel uitzonderlijke cadeau.

Berdien Weijer is nu 77 jaar en zet het huis na achttien jaar te koop. De vijfhonderd vierkante meters zijn haar inmiddels te veel. Half oktober kopte *Het Parool*: 'Te koop: misschien wel het oudste Amsterdamse huis in privébezit'. Het was een paar dagen lang het best gelezen nieuwsartikel.

Het is nu tijd voor nieuwe bewoners. De makelaar zegt in het Paroolartikel te uit te kijken naar een gezin met een uitgebreide kunst- of boekencollectie. Hoe dan ook, de nieuwe eigenaar is een geluksvogel.

Laatste kans gemist!

Onze prijsvraag in het vorige nummer luidde: *Welke instellingen voor kunst en cultuur adverteren in deze krant?*

De juiste antwoorden: de Waalse Kerk, W139 en Ons' Lieve Heer op Solder.

Er was geen winnende inzending en dit was de laatste kans op de cadeaubon ter waarde van 15 euro, te besteden bij een adverteerder in deze krant, te kiezen door de winnaar.

BUURTBORREL

Bewoners van het Wallengebied zijn van harte welkom op de Wallen Buurtborrel. Laten we elkaar ontmoeten op

zaterdag 17 december van 16.00 uur tot 19.00 uur bij 'We Live Here', Oudekerksplein 30A.

Met dank aan organisator Yung Carmiggelt en sponsor Gemeente Amsterdam.

WONINGRUIL

Aangeboden:

Sociale huur ééngzinswoning in Uithoorn, 4 kamers + zolder voor- en achtertuin met schuur. Een juweeltje.

Gevraagd:

Sociale huurwoning in Amsterdam, 2 of 3 kamers.

Reacties naar:

marieke.winter@kpnplanet.nl

Durty Nelly's

GRAAG VERWELKOMEN WE U IN DURTY NELLYS! BIJ ONS U KUNT GENIETEN VAN ALLE POPULAIRE SPORTWEDSTRIJDEN DIE WE UITZENDEN OP 14(!) GROTE SCHERMEN.

OOK KUNT U BIJ ONS GENIETEN VAN EEN ENORME SELECTIE AAN BIEREN, WIJNEN, WHISKEYS EN MEER.

WARMOESSTRAAT 115-117

SAMRAT

Indian Restaurant
(Samrat means Emperor)

We mogen weer gasten in ons restaurant ontvangen!
Ook kunt u onze gerechten zelf ophalen of laten bezorgen, zie de menu's:
www.samratrestaurant.nl

dagelijks
van 13:00 - 23:00 u.

Bethaniëndwarsstraat 17
1012 CB Amsterdam
info@samratrestaurant.nl
tel: 020-624 6033

Oudezijds Advocaten

Oudezijds Voorburgwal 237
1012 EZ Amsterdam
t 020-51 50 250
f 020-42 33 959
www.oudezijdsadvocaten.nl

Postbus 3611
1001 AK Amsterdam

K. de Bie
C.A.C.M. Ficq
S. de Vries
S.F. Yap

Adverteren op de website van d'Oude Binnenstad?

mail naar
redactie@oudebinnenstad.nl
voor informatie

BiOLOGISCHE
nieUWmarkt
AMSTERDAM

elke zaterdag
van 09.00 - 16.00

DAVID ELDERS *begravenis & crematie*

kleinschalig rouwcentrum
persoonlijke uitvaartverzorging

Kruislaan 235 Amsterdam 020 6252201
www.uitvaartcentrumelders.nl dag en nacht

DUN 鄧容 YONG AMSTERDAM

"Ontdek en Beleef het Oosten bij Ons"

open ma. t/m vr. 9:00 - 19:00, za 9:00 - 18:00, zo. 11:00 - 18:00

Begane Grond - Levensmiddelen
1ste Verdieping - Cadeauartikelen
2de Verdieping - Keukenspullen
3de Verdieping - Servies
4de Verdieping - Ramen Lunchroom

Toko Dun Yong
Stormsteeg 9
(ook ingang op Zeedijk 83)
1012 BD Amsterdam
www.dunyong.com

- japanese gastropub -

Restaurant Kyō

Voor de lekkerste authentieke Japanse gerechten in Amsterdam Centrum in een gezellige omgeving. Ook voor afhaal of Deliveroo.

Koningsstraat 29, 1011 ET Amsterdam
www.restaurantkyo.nl
020-3541219 - info@restaurantkyo.nl

Hollandse
kwaliteitskaas
geproduceerd in
regio Amsterdam.

Kom gerust
eens proeven.

Henri Willig
Warmoestraat 56 · www.henriwillig.com

De Waalse Kerk

December in De Waalse Kerk

Do 22 BRISK & Hans Thissen

Za 24 Kobra Ensemble

Ma 26 Apollo ensemble

Wo 28 Johannette Zomer & Friends

BOEK NU UW TICKETS
DEWAALSEKERK.NL

VERENIGING
VRIENDEN VAN DE AMSTERDAMSE BINNENSTAD
met hart voor de stad

www.amsterdamsebinnenstad.nl

Draag nu uw steentje bij en word lid!

Meld u aan als lid op www.amsterdamsebinnenstad.nl / lidworden

CAFÉ STOPERA

CAFÉ STOPERA
NIEUWE HOOGSTRAAT 41
1011HD AMSTERDAM
TEL: 020 - 622 61 51

restaurant Hemelse Modder

sinds 1984

www.hemelsemodder.nl
reserveren | 020 - 624 32 03

Jeroen Slot (O&S) over de Wallen:

'De balans in de binnenstad is volkomen zoek'

1990: West- en Oost-Duitsland worden herenigd, Nelson Mandela wordt na zevenentwintig jaar vrijgelaten uit de gevangenis, Irak valt Koeweit binnen en in Moskou wordt de allereerste McDonalds van de Sovjet-Unie geopend. In Nederland regeert Lubbers III, de burgemeester van Amsterdam is Ed van Thijn en de Wallen worden net als de jaren ervoor en nog heel wat jaren erna geteisterd door junkies, dealers en ander gespuis. Maar tijden veranderen, ook op de Wallen.

2022: in hoeverre en wat veranderde er precies in die driëndertig jaar dat buurtkrant *d'Oude Binnenstad* verslag deed van de mooiste, maar ook een van de meest spraakmakende buurten van Nederland?

Terug naar 1990. Anders dan nu hield bureau Onderzoek en Statistiek niet alle cijfers op buurtniveau bij. Maar bepaalde cijfers wel. Zoals de kenmerken van de inwoners van het Wallengebied. En daar is, zegt Jeroen Slot van de dienst Onderzoek en Statistiek (O&S) van de gemeente Amsterdam, in al die jaren weinig aan veranderd. Nog steeds is het aandeel van de 20 tot 49 jarigen veruit het grootst. Die wonen ook nog vaak alleen of hooguit samen, want de Wallen zijn niet geliefd bij gezinnen. In 1990 telde de buurt er 367, nu zijn dat er zelfs nog maar 131.

'Dat heeft vooral te maken met de woningvoorraad', zegt Slot, 'en die is in die jaren nauwelijks veranderd. Kleine woningen in de particuliere verhuur met hooguit één of twee slaapkamers.'

Veryupping

Young, urban en professional (YUP) was de bevolking dus in 1990 ook al, maar is er ook daadwerkelijk sprake van veryupping? Of, beter gezegd, gentrificatie?

'De Wallen zijn aantrekkelijk voor maar een heel selectief soort 'yup', de meer creatieve. Het is niet te vergelijken met de gentrificatie van de Jordaan of Westerpark', zegt Slot. Wel anders is de herkomst van de bewoners. In 1990 was ruim driekwart van de Wallenbewoners nog van Nederlandse herkomst. Nu raken autochtone Nederlanders net als in de rest van het centrum en sommige andere delen van de stad in de minderheid. De grootste groep immigranten, 33,3% van de totale bevolking, is overigens van westerse origine, vaak expats. De Wallen horen samen met grachtengordel, Amsterdam Zuid en Buitenveldert tot de meest internationale buurten van de stad. Deze internationale kenniswerkers blijven door de bank genomen niet lang, maar daarmee wijken ze nauwelijks af van de trend.

Slot: 'De Wallen zijn als oorspronkelijke havenbuurt altijd een klassieke landingsplek geweest waar mensen aankwamen, maar ook weer snel vertrokken. Maar een klein deel blijft langer dan vijf jaar in de buurt wonen en dat is echt typisch voor de Wallen.'

Hotelovernachtingen

Een andere vorm van internationalisering is het toerisme. 1990 bleek een kentering. Het aantal hotelovernachtingen steeg fors ten opzichte van de jaren ervoor omdat toeristen niet langer in het hoogseizoen kwamen, maar het hele jaar door. En ze bleven komen. Hotelovernachtingen zijn een goede indicatie. In 1990 telde de stad er net iets boven de 4 miljoen, dit jaar komt dat getal naar verwachting op 18 miljoen

uit. 'En vrijwel alle bezoekers willen en gaan de Wallen zien. De Wallen staan als toeristische attractie op eenzame hoogte', zegt Slot.

Het mag geen verrassing zijn dat de economische activiteit zich steeds meer is gaan richten op het toerisme. De Wallen kenden, mede vanwege de nabijheid van het Centraal Station en de haven, al relatief veel hotels en pensions. Ruimte voor grootschalige hotelontwikkeling was en is er nauwelijks. Het Barbizon, The Grand en het MAI hotel op de Gelderseka-de zijn daarop bescheiden uitzonderingen. Airbnb bestond in 1990 nog niet, maar illegale hotels schoten destijds 'als paddenstoelen uit de grond', zo schreef *De Telegraaf*. Er werden destijds in de hele stad 15 van dergelijke panden gesloten. In 2016 waren er dat 211. Hoeveel daarvan zich op de Wallen bevonden is onbekend.

Monocultuur

Ook flink gegroeid: de toeristische monocultuur. Pas vanaf 2008 zijn dergelijke specifieke ondernemingen als souvenir- en kaaswinkels, fietsverhuurbedrijven, ticketshops enzovoort als onderzoeksveld opgenomen in de cijfers. In dat jaar telde de Wallen 382 toeristische ondernemingen. In 2021 is dat opgelopen tot 478. In de stad is het aantal toeristische ondernemingen van 6754 toegenomen naar 11.948. Dat dit aantal op de Wallen niet is verdubbeld, heeft wellicht te maken met het gegeven dat op een bepaald moment alle bedrijfs- en winkelruimte is opgesoupeerd. Slot merkt op dat er nog een belangrijk verschil is tussen de jaren negentig

en de huidige situatie: 'In 1990 waren de winkels nog allemaal dicht op zondag en de meeste ook 's avonds. De stad is nu echt 24/7 open.'

Horeca en prostitutie

Een andere indicatie van de groei van de bezoekersconomie is de groei van de horeca. Sinds 2008 zijn er op de Wallen 71 horecaondernemingen bijgekomen. Slot merkt daarbij op dat de groei van de horeca niet alleen moet worden bekeken in aantallen bedrijven, maar ook in de uitbreidingen van de bestaande. 'Dat kan zijn in het pand zelf, maar er zijn vooral ook terrassen bijgekomen en uitgebreid.' Naast de horeca en het toerisme is natuurlijk de prostitutie één van de gezichtsbepalende sectoren van de buurt. Het aantal ramen in de eerste helft van de jaren negentig is onduidelijk. Kranten en beleidsstukken spreken van 340 tot 420 over de hele stad, de branche zelf noemt meer dan 700 ramen. Opvallend in 1990 is de komst van Oost-Europese sekswerkers die door de val van het IJzeren Gordijn al dan niet vrijwillig op de Wallen komen werken. Nu zou ongeveer 80% van alle sekswerkers uit het buitenland afkomstig zijn, de clientèle voor de helft. De ramen zelf zijn nog altijd in het bezit van lokale ondernemers. Die ramen nemen wel af in getal. Mede door het Project 1012 tellen de Wallen vandaag de dag 345 ramen, geen groot verschil met 33 jaar geleden.

Minder straatroven

Over heden en toekomst van het toerisme, prostitutie en horeca zijn de meningen in de

buurt diep verdeeld, maar over één ding is vrijwel iedereen het eens. Zoals het in 1990 was mag het nooit meer worden. Nergens in de stad werden zo veel overvallen en straatroven (1967) gepleegd als in Politiedistrict II, het werkgebied van bureau Warmoesstraat. Nergens ook werden zoveel zakken gerold (5179) en nergens kwamen zoveel mensen om het leven door een overdosis (11). Nergens werden zoveel mensen aangehouden wegens het bezit van drugs of een andere vorm van (kleine) criminaliteit. Veel van deze cijfers hingen samen met de drugsproblematiek op de Zeedijk en directe omgeving welke vanaf 2006 met succes is aangepakt. Weliswaar kleuren de Wallen nog steeds felrood als het gaat om *high impact crime*, het aantal straatroven, overvallen en mishandelingen is nog maar een fractie van wat het ooit was.

De Wallen zijn dus veel veiliger geworden, maar ook veel drukker en vooral veel internationaler, minder 'Amsterdams'.

Jeroen Slot: 'Het aantal Amsterdammers dat gebruik maakt van de buurt is echt heel erg klein geworden. Het is vooral een buurt om te vermijden, je hebt er letterlijk niets meer te zoeken.' Over de toekomst van de buurt zegt hij: 'De Wallen zijn altijd een beetje anders geweest, maar wel in balans. Een gebied met zowel bewoners, winkels, horeca, kantoren en andere bedrijfstypes. Die balans is nu volkomen zoek en spreidt zich steeds verder uit over de stad. Wil je dat stoppen, dan moet je echt zeer draconische maatregelen nemen, maar vooralsnog is het pappen en nathouden.'

Foto: Bert Nap

'We zijn niet van de poppenkastpolitie'

Joep de Groot (76) diende veertig jaar bij de Amsterdamse politie. Het overgrote deel daarvan op de Wallen. In 2004 is hij afgezwaaid. Dick Eenhuizen (60) is inmiddels acht jaar wijkagent in deze buurt. Samen verenigen zij zo'n tachtig jaar politie-ervaring.

MICHEL VAN HAELST

In *d'Oude Binnenstad* verzorgden zij als wijkagent dertig jaar lang een rubriek met hun wijkobservaties, in iedere editie op pagina twee. Eerst *Joep*, later *Dick*. In deze allerlaatste editie maken we de balans op met de twee markante Wallenagenten.

De Groot begon in de jaren zestig als agent. 'Eigenlijk was dat niet eens zo'n leuke tijd', vertelt hij. 'Het zat hier vol komedianten. Er waren nog meer cafés dan nu. Alleen al op de Zeedijk zaten zo'n zestig kroegen. Veel buurtbewoners waren aan de drank. Dat ging gepaard met veel vechtpartijen waar vaak zelfs dames bij betrokken waren. Bewoners kampten ook met schulden. Ze leenden dan bij een pandjesbaas voor een 'kwartje-de-gulden-per-maand'. Een grote gelduitleenster was bordelhoudster Mien Veth. Toen zij overleed bleek al snel dat ze geen boekhouding had nagelaten. De halve buurt was ineens schuldenvrij.'

Bootwerkers en militairen

'Er kwamen in die tijd veel Canadese en Amerikaanse militairen die in Duitsland waren gestationeerd', herinnert De Groot zich, 'Daar kregen ze weinig ruimte, dus Amsterdam was een goede uitvlucht. Ook de Oosthaven was nog in bedrijf, met ertsoverslag. Die bootwerkers kwamen ook naar de Wallen.' De situatie veranderde toen de Oosthaven naar noordwest verkaste, de militairen de voorkeur aan Parijs gaven, in Suriname de onafhankelijkheid werd uitgeroepen en veel Surinamers naar Amsterdam kwamen. De Groot: 'Het was de tijd dat de Chinezen hun opium rondom de Nieuwmarkt in opslag hadden. Dat werd gedoogd door de politie. De oorlog in Vietnam was voorbij en de soldaten daar waren grootgebruikers geweest. Dus werd er na hun aftocht een nieuwe afzetmarkt gezocht. Die werd door de Chinezen rondom de Nieuwmarkt hier gevonden.'

Drugsellende

De sociale ellende volgde al snel. Onder de verslaafde Nederlanders meer dan onder de Surinamers. De Groot: 'Die laatste groep hield het langer vol. Ze konden terugvallen op hun gemeenschap die beter voor elkaar zorgde. Maar het kwam ook doordat Surinamers nooit spotten. Veel verslaafden die dat wel deden werden door het gebruik van vieze naalden vaak door Aids getroffen. De Nederlanders gingen in sociaal opzicht dus eerder naar de gallemiezen.'

De Groot zag als agent dat ook buurtbewoners niet vrijuit gingen in het veroorzaken van ellende. 'Heling was wijdverbreid. En altijd met die rot-smoes: "Als ik het niet had gekocht, dan had een ander het wel gedaan". Zo was er vrouw die fel actievoerde tegen de verslaafdenoverlast. Later bleek dat deze dame een junk met een briefje instrueerde welke jas hij precies voor haar moest jatten in de Bijenkorf.'

Hulpverlening

Eind jaren 90 werd de drugsoverlast minder. De Groot maakte mee hoe de benadering van verslaafden veranderde. 'Ons bureau zat toen nog op de Warmoesstraat. Daar zijn we in gesprek gegaan met de langdurig

verslaafden. In totaal hebben we zo'n driehonderdveertig verslaafden één voor één op het bureau gehad met het verzoek: "Doe je verhaal". Toen bleek dat er aan vijftenzeventig procent van de gevallen geen hulp werd verleend. Maar uiteindelijk was dat wel wat ze wilden. Maar de GGD zei: "Het zijn psychiatrische gevallen, dat is niet jullie expertise. Ga boeven vangen". De Jellinek stond wel open voor samenwerking. Toen we hun lijsten vergeleken met 'onze driehonderdveertig verslaafden' bleek dat Jellinek tachtig procent niet in beeld had. Zij hebben toen iemand bij ons gedetacheerd. De GGD kon toen niet achterblijven en zo kwam er alsnog een samenwerking tussen politie en hulpverlening. Iedere verslaafde kreeg een mentor en dat werkte.

Nepdope

Je ziet nu geen grote aantallen langdu-

rig verslaafden meer in de buurt. De hoofdzak is overigens het gevolg van de verandering van het type drugs. Vroeger was het heroïne, nu cocaïne.' 'Het is nu inderdaad cocaïne, maar veel in nepvorm', zegt Eenhuizen. 'Het is hier altijd een uitgaansgebied geweest. Drugshandel zal daarom blijven. Ik zeg altijd dat er geen beter logistiek netwerk is dan het drugsnetwerk. Altijd is wel iemand paraat om het spul direct te leveren en ze doen het razendsnel. De toeristen die massaal komen, willen alles proberen waarvan ze denken dat het bij Amsterdam hoort en ze zijn makkelijk op te lichten met nepdope. Gebruikers van echte cocaïne laten zich niet zo makkelijk bedonderen.'

Raamprostitutie

Ook in de raamprostitutie constateren de wijkagenten een verandering. Ramen worden veel minder verhuurd.

Vroeger waren er wachtlijsten voor een werkplek achter een raam. Nu is dat niet meer.

De Groot: 'Ik heb voordat de pandemie uitbrak het aantal raamwerkers diverse keren geteld, altijd rond twaalf uur 's middags. Dan telde ik soms eenentwintig, soms eenenzeventig dames. Let wel, er zijn 301 werkplekken.

Als vroeger een man jeuk had ging hij naar een prostituee. Als hij nu jeuk heeft, dan vindt hij op internet ook wel een date met kriebel. De beloning zit 'm dan in de rekening van een drankje en een hapje.'

Rondkomen van prostitutie is tegenwoordig geen vetpot meer. Eenhuizen: 'Die dames hebben vier klanten nodig om alleen al de kosten van de raamhuur en vervoer terug te verdienen. Je hebt dus meer klanten nodig om rond te komen, en dan heb ik het nog niet eens over onderhoud van

familie in hun thuisland.'

Bewoners

Eenhuizen kent de bewoners in zijn gebied. 'Er is een kleine groep bewoners die haarfijn de weg naar politie en het gemeentebestuur weet. Ze draaien er hun hand niet voor om, om hun mening te presenteren als de mening van de hele buurt.' Maar Eenhuizen weet ook dat die groep altijd in staat is om te berusten als ze inzien dat bepaalde ontwikkelingen niet te stoppen zijn.

De politie is er niet alleen voor de bewoners. Soms ontstaat daardoor een scheef beeld, beseft Eenhuizen. 'Je kunt zelfs zeggen dat de agenten er ook voor de criminelen zijn. Ik weet dat ik me er niet populair mee maak bij de bewoners. Die zien ons op straat praten met de lastpakken, een handdruk geven en weglopen. Dat komt over als een slap onderonsje zonder dat er iets lijkt te zijn opgelost. Maar het is niet wat het lijkt. Ik spreek die jongens dan aan en zeg bijvoorbeeld dat ik ze over vijf minuten niet meer wil zien in die straat. Of ik weet dat iemand op de opsporingslijst staat en instrueer hem de volgende ochtend zich op het bureau te melden. Die handdruk is niet vriendschappelijk, maar een verzegeling van een afspraak die ook menens is. Uiteindelijk moet je blijven praten, want dan krijg je op de lange termijn meer voor elkaar.'

'De harde hand is vaak niet de meest effectieve methode', vult De Groot aan 'In de jaren 70 had je een groep dienders die laarzen aanhadden met daarin een gummiknuppel. Die groep had er lol in de hele Zeedijk leeg te vegen. Juist die groep agenten was razend populair bij de bewoners, maar ze waren door hun acties snel onhoudbaar.'

Ruwe taal

Werken op de Wallen is een enorme uitdaging voor een agent. 'Vrijwel al ons werk staat in het teken van de openbare orde en kent extreme prikkels', zegt Eenhuizen. 'Of je vindt dat als agent leuk, of je bent heel snel weg. Steekpartijen vinden hier dan niet wekelijks plaats, maar toch wel heel regelmatig. Sluimerend gevaar creëert saamhorigheid in het team. Als een van ons in een penibele situatie komt, staan de collega's binnen de kortste keren om je heen.'

De Groot: 'Door alle ongein en ruwe taal waar je mee geconfronteerd wordt, moet je jezelf vermennen om daar niet in mee te gaan en zelf ook te gaan vloeken en foeteren.' Eenhuizen geeft aan dat het toch vaak de Nederlanders zijn die er zo'n zooi van maken. 'Meer dan buitenlanders moet je ze duidelijk maken dat je niet van de poppenkastpolitie bent. En tegelijkertijd mag je dus geen kort lontje hebben. Dat is soms best veel gevraagd.'

Ondanks het intensive werk van een wijkagent op de Wallen is het zeker geen kommer en kwel, benadrukt Eenhuizen. 'Integendeel. Het overgrote deel kan je uiteindelijk gekkigheid noemen, maar als ik op een verloren momentje op de brug bij de Oude Kerk sta en in de richting van de Nicolaaskerk kijk, dan beseft ik dat ik werk in de mooiste buurt van de wereld.'

Joep de Groot en Dick Eenhuizen

Foto: René Louman

Een groet van de redactie

Voor we het licht uitdoen willen we u nog even persoonlijk groeten. De colofons van *d'Oude Binnenstad* tonen de samenstelling van de redacties door de jaren heen. Soms staan daar maar liefst eenentwintig redacteuren in vermeld. Dat waren met recht 'andere tijden', want het werd steeds lastiger om vrijwillige medewerkers voor al het werk te vinden.

De redactie heeft op veel bijzondere locaties vergaderd. In het verleden bij Willem en Katrien Bont en de laatste jaren in de imposante *Consistoire* van de Waalse Kerk.

De huidige redactie past eenvoudig op een foto. Mirjam Boelaars (links) was redacteur en opmaker van de krant, Bill Bodewes tekende zijn kenmerkende cartoons en René Louman verzorgde de laatste jaren de fotografie. Naast hem zit Greet van der Kriek. Haar *Buurtkronkels* kenmerkten zich altijd door een aanstekelijk enthousiasme.

Eveline van Dijk, achter aan de rechterzijde aan de redactietafel, is niet alleen redacteur voor de krant, maar maakt ook de videoreportages voor *The Voice of 1012*.

Michiel van Haelst zwaait u toe en vooraan, naast hem, zit Wanda Nikkels die, naast artikelen, onvermoeibaar voor elk nummer het *Nieuwsoverzicht* verzorgde.

Verder ontvangen we voor elke krant een column van wijkagent Dick Eenhuizen, een culinaire rubriek van Anton Ek, een buurtkroniek van Lennard Roubos en de *Buurthistorie* van Wim De Jong van Poelgeest.

De foto werd genomen door Norinda Fennema. Zij schreef veel artikelen over de vergroening van de buurt, maar verzorgde ook ons secretariaat. Niet op de foto: Joost Rompen en Paul van Kooten, de stille krachten in het bestuur.

In het midden hoofdredacteur Bert Nap, voor de schouw van de vergaderkamer die u allen in het Frans de zegen geeft naar de toekomst: *Paix vous soit* – Vrede zij met u.

Dat is toch mooi zo vlak voor Kerstmis.

Ewout van der Hoog De krant leesbaar, de buurt leefbaar

Ewout van der Hoog was jarenlang 'chef punten en komma's' van de krant, zoals hij het zelf noemde. Zijn arendsoog zag ieder fout gespeld woord of dubbele spatie. Elke naam werd door hem gecheckt en daarvoor zocht hij de geïnterviewden soms zelfs persoonlijk op. Dat u dus de krant op (bijna) geen foutje kon betrappen, lag grotendeels aan hem.

Van der Hoog is sinds een jaar afgezwaaid als eindredacteur, maar hij rust zeker niet op zijn lauweren. Reeds jarenlang organiseert hij samen met de gemeente periodieke knipacties om de buurt te ontdoen van

fietswrakken en 'weesfietsen'. Ook de door toeristen achtergelaten 'liefdesslotjes' worden samen met Van der Hoog met enige regelmaat weggeslepen.

Zo hield hij de krant leesbaar en houdt hij nog steeds de buurt leefbaar.

De kilo's metaal die hij met zijn 20.000 weggeknipte liefdesslotjes verzamelde, zijn verkocht aan een oud-ijzerboer en de geldelijke opbrengst is overgemaakt aan Stichting Kinderen Kankervrij (KiKa).

De foto waarop Van der Hoog te zien is bij de ingang van zijn 'voorraadkelder', is genomen in december 2017.

Foto: Marian van de Veen-van Rijk

Oprichters Wijkoverleg

'WIJ MAAKTEN EEN ECHTE ACTIE'

EVELINE VAN DIJCK

Ten einde raad staken actievoerende binnenstadbewoners en ondernemers in het najaar van 1989 een stapel autobanden in brand op de kruising voor het Centraal Station tegenover het Victoria Hotel. Metershoge zwarte rookwolken alarmeerden de stad. Het was een vlammend protest tegen de overlast van junks en verpaupering van de buurt en zorgde voor veel commotie. De beelden werden *prime time* uitgezonden op de journaals van de Nederlandse, Duitse en Engelse televisie.

In allerijl werd die avond een persconferentie op het Stadhuis belegd, waarbij de actievoerders welkom waren. Dit leidde tot oprichting van Stichting Wijkoverleg d'Oude Binnenstad en de gelijknamige buurtkrant. Het eerste exemplaar daarvan werd in februari 1990 onder grote belangstelling in Grand Hotel Krasnapolsky overhandigd aan burgemeester Ed van Thijn door Gerrit van de Veen, buurtbewoner sinds 1972.

Viertal

Van de Veen en zijn vrouw, fotografe Marian van de Veen-van Rijk, wijkagent Joep de Groot en Huub Michielsen waren er vanaf begin af aan bij. Het viertal kende elkaar uit de buurt en van eerdere drukbezochte actiebijeenkomsten eind tachtiger jaren in de Oude Kerk. 'De koster zei destijds: *Hé kunnen jullie zondag ook niet komen, dan zit de kerk lekker vol*', lacht van de Veen.

Na dertig jaar met hart en ziel meegewerkt te hebben aan de buurtkrant, namen zij afscheid. In het Kerstnummer, eind 2019, blikten ze toen al uitvoerig terug. Nu, bij het definitief stoppen van de krant, zoeken we ze nog één keer op.

De koster zei destijds: Hé kunnen jullie zondag ook niet komen, dan zit de kerk lekker vol.'

Op tafel liggen ingebonden jaargangen van *d'Oude Binnenstad*. Op de cover een schitterende foto van de Oude Kerk, genomen door fotografe Van de Veen-van Rijk. Zij maakte ruim dertig jaar lang vrijwel alle foto's voor de krant en legde al het wel en wee in de buurt vast. Met recht kan zij beeldchroniqueur van de Wallen genoemd worden. Daarvan getuigen ook haar prachtige foto's in

het boek *Aan de Amsterdamse Wallen*.

Gelukkige combinatie

'De combinatie zoals we hier zitten, was wel een hele dankbare', vertelt arbeids- en organisatiepsycholoog Van de Veen, die destijds een vooraanstaand organisatieadviesbureau had. 'Via mijn werk kwam ik overal. Daardoor kende ik de politieke wereld en de ambtelijke top en had ik contacten bij de politie. Marian en ik vertegenwoordigden de bewoners. Huub had net het Samenwerkend Overleg Raamprostitutie (SOR) opgericht. Zo kregen we ondernemers uit de prostitutiesector en de horeca mee. Joep de Groot kende als wijkagent de buurt en de politie.'

De Groot knikt: 'Maar jij was de juiste man op de juiste plaats op het juiste moment. Een echte verbinder.' Michielsen woonde en werkte vijfendertig jaar op de Wallen en runt er nog steeds zijn administratiebedrijf dat tal van sekswerkers in de buurt tot klant heeft. Hij vult aan: 'Gerrit kon makkelijk met de burgemeester en wethouders overweg, Joep zat in de haarkant van de buurt en ik had de basiskennis van alles in de buurt tussen de coffeeshops, de bordelen en de horeca. En als je elkaar in je waarde laat en niet aan stoelpoten gaat zagen, kun je heel veel voor elkaar krijgen samen.'

Was het niet gek dat een politieagent bij de protestacties betrokken was?

De Groot: 'Vanuit de politieleiding was het nooit een probleem. Het was voor hen natuurlijk allemaal tricky, er zat nogal wat explosiefs hier in de buurt. De bazen hebben baat bij rust en willen weten wat hen eventueel te wachten staat. Maar ik heb me nooit een verrader gevoeld en ik hoop dat de buurt dat ook niet zo ervaren heeft.'

'Zeker niet', zegt Van de Veen-van Rijk, 'Je stond ook vaak aan de kant van de bewoners.'

De Groot: 'Ik dacht ook: de buurt, die blijft wel en de bazen gaan na enige tijd weer weg. In de periode dat wij actief waren hebben we wel tien commissarissen meegemaakt.'

Huub Michielsen, Joep de Groot, Marian van de Veen-van Rijk en Gerrit van de Veen

'Als je elkaar in je waarde laat en niet aan stoelpoten gaat zagen, kun je heel veel voor elkaar krijgen samen.'

Actievoeren

Van de Veen was bijna twintig jaar voorzitter van stichting Wijkoverleg d'Oude Binnenstad: 'Burgemeester Ed van Thijn stond destijds achter ons en vroeg ons de gemeente kritisch te volgen. Maar je moest ook de actie behouden, vonden wij. Hoe deed je dat? We hebben toen de stichting opgericht om het actievoeren te kun-

nen blijven doen en tegelijkertijd de gelijknamige krant om via publiciteit een vinger aan de pols te houden'

Michielsen: 'Die combinatie van het actiegebeuren met mooie leesverhalen erbij, de foto's van Marian en de opmaak maakten er een echte krant van. Er is toch een tijd geweest dat ze bij het stadhuis een beetje zaten te trillen als de krant weer uitkwam.'

De Groot: 'Dan vroegen ze mij op het bureau een beetje nerveus: *wanneer komt die krant uit?* en dan zei ik: *wacht maar, je zult het wel merken.*'

Van de Veen: 'Als we alle kopij binnen hadden vóór de krant uitkwam, gingen we naar het stadhuis om te overleggen met een aantal mensen waarvan we wisten dat die de goede kant op wilden gaan. Die vertelden ons waar het fout dreigde te lopen en zeiden: je moet in de krant nog wel kritisch aandacht besteden aan dat en dat. En dat deden we dan.'

De Groot: 'Op het stadhuis wisten ze best: als we die krant nou voor het

karretje kunnen spannen wat een deel van ons wil en wat die buurt wil, dan krijgt het meer power.'

Van de Veen: 'Met de stichting organiseerden we bijeenkomsten en symposia, we renden ons te pletter overal heen. Dat ging wel goed.'

'De buurt, die blijft wel en de bazen gaan na enige tijd weer weg.'

Van de Veen-van Rijk: 'Ik heb wel praatjes gehouden bij de politie en we organiseerden dat nieuwe agenten op bezoek gingen bij mensen in de buurt, zodat ze echt het idee kregen dat hier ook mensen wonen.'

Michielsen: 'Sinds Gerrit stopte als voorzitter is langzamerhand dat op-

EKRANT'

Foto: Eveline van Dijk

porren tot actie en het reguliere overleg op het stadhuis en met de politie weggefallen. Wat we de laatste jaren hadden was een groep mensen die het leuk vond om een informerende, kritische en leuke krant te maken, maar het hele gebeuren daarboven was er niet meer. Daardoor kreeg het bestaansrecht een heel andere inhoud.' Van de Veen: 'Ja, wat nu verdwenen is, sinds een jaar of tien, is die actiekrant. De stichting die we opgericht hebben, heeft eigenlijk één poot verloren lopende de rit.'

Nachtmerrie

Bij het tienjarig bestaan van de krant ontvouwde Van der Veen een plan om, zo lezen we in het decembernummer uit 1999, 'van de nachtmerrie binnen vijf jaar een mooie buurt te maken'. Het leidde tot het Project 1012 dat sneuvelde toen burgemeester Cohen, vervolgens Lodewijk Asscher plus een aantal belangrijke ambtenaren vertrokken.

'Die nachtmerrie geldt nog steeds, volgens mij', lacht Van de Veen, 'alleen is die van kleur veranderd. Het wemelt nu niet meer van de junks maar van de toeristen die overlast veroorzaken.'

Is alles dan voor niets geweest?

Van de Veen: 'Met veel anderen samen, waaronder vooral de NV Zeedijk, lukte het de buurt te verlossen van de drugsoverlast. Talloze verpauperde en vervallen panden zijn gerestaureerd, open plekken zijn gevuld. Het gebied is autoluw gemaakt. Van een door de gemeente opgegeven buurt is het weer een buurt geworden waar ze niet omheen kunnen.'

Van de Veen-van Rijk: 'Wat betreft de openbare ruimte en ook de invulling van een groot aantal winkels is er helaas geen sprake van een gewonnen kwaliteitsslag. Je hoort bewoners klagen en zich vertwijfeld afvragen of het niet weer de hoogste tijd voor actie is.' Michielsens: 'Wat ik het mooiste vond, was dat bij het ontstaan van

het wijkoverleg al die verschillende eilandjes –bewoners, ondernemers, bordelen, horeca, ouden van dagen, de kleuterschool – dat zij met elkaar verbonden en een eenheid werden. Nu zien we dat dat helaas weer uit elkaar gevallen is.'

'Dan vroegen ze mij op het bureau een beetje nerveus: Wanneer komt die krant uit?'

Wat de overlast betreft is De Groot – zie ook het interview elders in de

krant – helder: 'Méér en betere handhaving. Strak de regels stellen: zo gaan we het doen en zo gaan we het handhaven en dan consequent.'

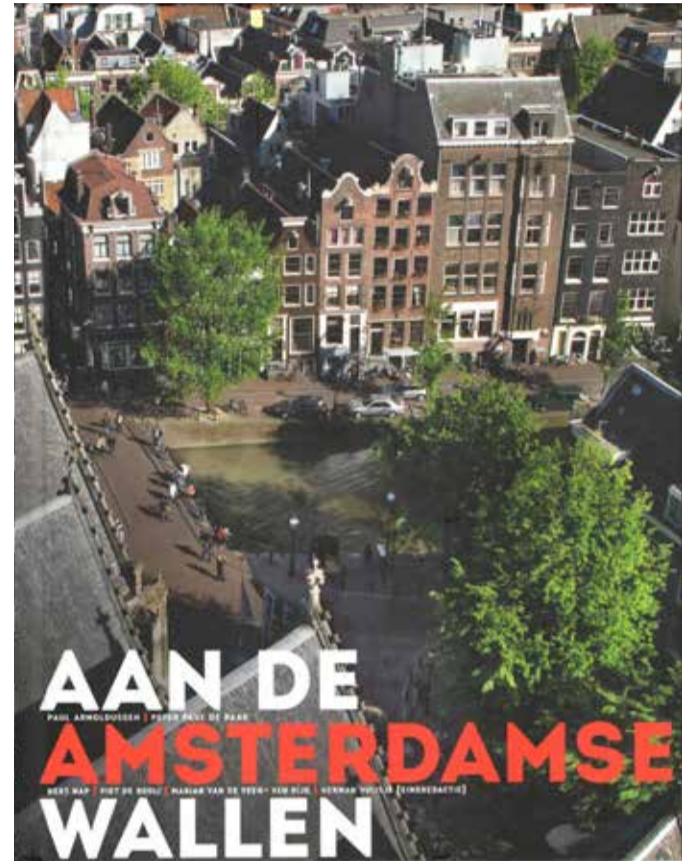
Michielsens: 'Wat mij betreft zit er nog iets vóór de handhaving. Dat je echt een visie hebt wat je met die buurt wilt. Hoe krijgen we het goede weer terug? Doe iets aan het verlenen van vestigingsvergunningen.'

Van de Veen: 'Het is van belang dat het overleg weer terugkomt. Blaas de Stichting Wijkoverleg d'Oude Binnenstad nieuw leven in met een krachtig bestuur en zorg dat die overleg initieert tussen bewoners en de verschillende ondernemers hier. En dan vervolgens met politie, met de gemeente erbij, zoals we dat een beetje hadden. Dat is wat anders dan wat nu die door de gemeente georganiseerde buurtpanels doen. Je moet het echt

vanuit de bewoners en de ondernemers activeren.'

De Groot hoopt er het beste van, maar constateert: 'Het probleem is dat je niet kunt organiseren wie er allemaal in zo'n bestuur zitting wil nemen. Dat moet je treffen.'

'Je hoort bewoners klagen en zich vertwijfeld afvragen of het niet weer de hoogste tijd voor actie is.'

Veel belangstelling voor eerste buurtkrant

De presentatie van het eerste nummer van d'Oude Binnenstad in Grand Hotel Krasnapolsky was een groot succes. Honderden mensen waren aanwezig, waaronder burgemeester E. van Thijn, wethouders, een groot aantal ambtenaren van gemeentelijke diensten en natuurlijk bewoners en ondernemers uit de oude binnenstad.

Hierboven van links naar rechts: Inspecteur A. Julsing, tante Trui van de Zeedijk, burgemeester E. van Thijn en binnenstad-woordvoerder G. van der Veen.

Kom kunst kijken bij **W139**

Sinds 1979 het platform voor dialoog, ontmoeting en radicale verbeelding in de binnenstad van Amsterdam.

18 december, 14:00-18:00
Slotmanifestatie van Turning Towards
Fluidity: Tournament of the Unknown

Aankomend
28 januari t/m 19 maart
DEAD SKIN CASH –
SALIM BAYRI AND GHITA SKALI

Openingstijden
Di t/m zo 12-18h
Warmoesstraat 139 | w139.nl

Behoud de plek voor
instenaars in het centrum
van onze stad!

PASSENGER
TERMINAL
AMSTERDAM

Wilt u ook eens een
cruise schip zien?

Kijk op

www.ptamsterdam.com
voor de cruisekalender!

佳利印刷
KELLY
PRINTING & COPY

PRINTING, WEBSITE (HOSTING),
DIGITALE MENU'S / BESTELSYSTEEM EN MEER...

Momenteel werken we alleen op afspraak!

☎ 020 6273354
✉ info@kellyprinting.nl
🌐 www.kellyprinting.nl

WE ZIJN VERHUISD!

Na 32 jaar onze diensten te hebben verleend in het hart van Amsterdam, zijn we verhuisd en blijven we onze klanten bedienen vanuit ons nieuw kantoor in Westpoort (4701) Amsterdam.

📍 Nieuw-Zeelandweg 5B-2
1045 AL Amsterdam (Westpoort 4701)
📄 Beschikbaar en gratis.

**Adverteren op de
website van
d'Oude Binnenstad?**

mail naar
redactie@oudebinnenstad.nl
voor informatie

RED LIGHT ARTS & CULTURE
kunst van en voor de buurt

R+AC MUZIEK
DANS
KUNST
POËZIE
VERHAAL

@redlightartsandculture
www.redlightartsandculture.com

blijf op de hoogte

WAV

Malaysian restaurant

Zie ons menu:
www.waurestaurant.nl

Zeedijk 35 • 1012 AR Amsterdam
tel: +31 (0)20 421 2487

**Kun jij alles
nog betalen?**

www.buurtteamamsterdam.nl/energiecrisis

Energie, boodschappen, alles wordt duurder. Kun jij je rekeningen nog betalen? Het Buurtteam helpt graag. Onze hulp is gratis

Kom naar het Energiespreekuur
Elke vrijdag 13.30 – 15.30 u.
Buurtcentrum De Witte Boei
Kleine Wittenburgerstraat 201

Of neem contact met ons op:
020 557 33 38
info@buurtteamamsterdamcentrum.nl

Buurteam
Amsterdam

**ANTIQUARIAAT
A. KOK & Zn.**

Oude Hoogstraat 14-18
1012 CE Amsterdam
telefoon 020 - 623 11 91
fax 020 - 623 28 09
e-mail: kok@xs4all.nl
internet: www.antiquariaatkok.nl

In- en verkoop van
prenten en boeken.
Specialisaties o.a. Kunst,
Letterkunde, Architectuur,
Archeologie, Topografie,
Etnografie & Biologie.

nv Zeedijk

NV Zeedijk wenst alle bewoners, ondernemers en partners fijne feestdagen en een gezond 2022. Samen óp naar een nog mooiere en prettigere buurt. Daarnaast willen wij in het bijzonder de redactie van d'Oude Binnenstad danken voor onze fijne samenwerking de afgelopen 33 jaar. De buurtkrant was waardevol voor de buurt en zorgde voor verbinding, jullie zullen worden gemist!

1012 AR Amsterdam
+ 31 (0)20 625 84 67
+ 31 (0)20 620 33 49
info@nvzeedijk.nl
www.nvzeedijk.nl

Op onze website
www.nvzeedijk.nl vindt u informatie over het werk van NV Zeedijk

JAN IJSKES
FUNDERINGSTECHNIKEN
"DE COOGH"

 • Plan ontwikkeling, constructeur en vergunning aanvraag.
• Trillingsarm heien en trillingsvrij persen Ø114 t/m Ø406 mm.
• Inpandig aanbrengen van stalen damwand.
• Heimachines met een doorrijdbreedte vanaf 63 cm.
• Minimale werkhogte 1,35 meter.
• Funderingsherstel inclusief sloop en betonwerkzaamheden.
• Opvijzelen en rechtzetten van woning en gebouwen.
• Paaladvies en paal controleberekeningen.

FUNDERINGSSPECIALIST

Daam Schijfweg 22-24, 1507 BD Zaandam
Tel.: 075 - 616 39 04, Fax: 075 - 635 67 62
info@decoogh.com / www.decoogh.com

DE FIETSENMAKER

R. BANKRAS

BATAVUS-SPARTA-TREK-
AZOR-CORTINA FIETSEN
BOSCH EN SHIMANO E-BIKE
SPECIALIST

Reparatie en onderhoud
van alle soorten fietsen

Nieuwe Hoogstraat 21-23
Tel: 020 6246137
www.bankrasbikes.nl

Koos van den Berg / Coco Coquette

'Soms met een vleugje erotiek, maar altijd met een dikke knipoog'

GREET VAN DER KRIEKE

Foto: Rene Louman

Als de zevenjarig Koosje van den Berg een goocheldoos krijgt, beginnen de optredens tussen de schuifdeuren. Het succes is verzekerd bij familie en vrienden. Als hij daarna gaat leren tapdansen, kan hij op feesten en partijen zelfs een hele act laten zien, met een schare aan bewonderaars als resultaat. Zo werd de kiem gelegd voor zijn latere carrière als Coco Coquette. Want optreden, de mensen vermaken en er vooral zelf veel plezier aan beleven, dat is Koos van den Berg (1955) ten voeten uit.

Hij is nu dertig jaar artiest. Geen professionele artiest. 'Meer een uit de hand gelopen hobby,' noemt hij het zelf. Koos-Coco is snel bedacht en Coquette allitereert zo mooi.

Het was Dolly Bellefleur, die hem uitnodigde om mee te doen in haar travestieshow. Aanvankelijk aarzelde hij. Maar waar hij eerst dacht 'help, waar ben ik nu toch in beland?' vond hij het al snel hartstikke leuk. Mede door het plezier onderling in de kleedkamers. 'Kinnesin- ne houden we niet van!'

Als Dolly Bellefleur besluit om solo te gaan, richt Koos in 1996 samen met vier anderen een eigen groep op. Er vormt zich in de loop der jaren een groepje van een mens of twintig rondom hem. Hij vormt nu al vijftig jaar de spil van het travesticcabaret, zowel voor

de schermen als erachter. En hij is de presentatrice van de show. Zelf heeft hij ook een act. Een waar kunststukje: tapdansen op hoge hakken! En ja, dan gaat hij ook weleens onderuit, maar ook daarvan maakt hij dan weer een act. 'Bij ons mag er wel eens wat misgaan', zegt hij. 'We zingen allemaal live, geen playback en dan maakt een toontje hoger of lager niet uit. Relatieve een beetje en bezorgt het je een lach, nou dan!'

Na de nodige omzwervingen, met onder andere optredens in de vooravond bij de Mazzo, het Comedy Café bij het Leidseplein en Winston in de Warmoesstraat, heeft de groep onderdak gekregen in Casa Rosso. Vanaf zeven uur 's avonds is daar het bekende erotische entertainment, maar overdag staat de club open voor andere, buurtgerichte, activiteiten. Bovendien komt in het

travesticcabaret soms ook een vleugje erotiek voorbij, maar altijd met een dikke knipoog.

Neem het vooral niet te serieus allemaal. Dat is ook het motto van Coco Coquette, 'lach een beetje om jezelf en om mij.' Want eigenlijk is Coco een nogal saai huisvrouwje uit die keurige Vinex-wijk, maar wel eentje met een enorme passie voor glamour en glitter. 'Je geeft jezelf wel een beetje bloot maar op een veilige manier.'

Elk optreden is weer een feest om te doen, zijn ogen glimmen als hij erover vertelt.

Symphonica in Casa Rosso is nog te zien op maandag 26 december (Tweede Kerstdag) en vrijdag 30 december. Voor kaarten en informatie kunt u terecht op: travesticcabaret.nl

Antiquariaat Kok

Tussen de boeken ontstaan de verhalen

NORINDA FENNEMA

Sinds 1946 is het bekende antiquariaat Kok gevestigd in de Oude Hoogstraat, aanvankelijk op nummer 3. Later stak het familiebedrijf de straat over. Eerst naar nummer 4, en daarna via nummer 10 naar de huidige locatie, het karakteristieke pand van het voormalige Volkswaerhuis op nummer 14-18.

Met het toenemen van de winkelruimte groeide de collectie boeken ook gestaag. De overvolle winkel telt vijf etages bijzondere boeken, topografische kaarten, oude prenten en decoratieve reproducties. En dan is er ook nog een goed gevuld pakhuis in de Brandewijnsteeg.

'Meneer Kok'

Ton Kok, zoon van de oprichter van het antiquariaat, is na 62 jaar nog steeds actief in de 'buitendienst'. Hij reist stad en land af, op zoek naar waardevolle collecties, vroeger ook in het buitenland, samen met zijn echtgenote Marga. Bijzondere boekenverzamelingen vinden na het overlijden van de eigenaar zo een nieuwe weg naar een breed publiek, via de winkel en tegenwoordig ook via de website.

Het aantal gespecialiseerde tweede-

hands boekenwinkels is de laatste jaren schrikbarend afgenomen. Liefhebbers weten Kok daarom nog steeds goed te vinden. Sommigen zijn op leeftijd en komen niet graag meer naar de Oude Hoogstraat. Te druk, te plat en geen gezellige buurt meer. En helaas laten de cultureel geïnteresseerde bezoekers uit Australië en Zuidoost-Azië na corona nog altijd verstek gaan.

In alle jaren heeft 'meneer Kok' veel meegemaakt. Bekende Amsterdammers liepen en lopen nog steeds de deur plat. Boudewijn Büch had een vaste kruk achter de toonbank, half verscholen achter de stapels boeken. Vandaaruit kon hij zien wie de winkel inliep en zo nodig wegduiken als deze persoon hem niet aanstond. Ook Gerrit Komrij was een regelmatige bezoeker. Felix Rotenberg is er nog steeds vaak te vinden, op zoek naar materiaal voor zijn historische columns in het tijdschrift *Ons Amsterdam*.

The Kangaroo

Ton Kok heeft verhalen in overvloed. In het magazine *Boekenpost* schrijft hij over zijn belevenissen in de wereld van oude boeken.

Vorig jaar ontdekte hij via een klant in

de Verenigde Staten dat er bijzondere foto's van zijn antiquariaat stonden in een door hemzelf verkocht boek. Het bleek te gaan om een biografie van de Australische kunstenaar Harold Leslie Thornton, alias 'the Kangaroo'. Deze bijzondere figuur had onder andere de kleurige pilaar van Capsicum en de hallucinante gevel van The Bulldog beschilderd. Ook de belettering 'Boekentoko - A. Kok & Zn. - Antiquariaat' was van zijn hand.

Op de foto's in de biografie was te zien hoe Harold tijdens de heftige kroningsrellen van 1980 de etalageruiten probeerde te beschermen. Maar wat door de opstandelingen met hun bakstenen niet was vernield, werd daarna alsnog kapotgeslagen door de mannen van de reiniging. Uit veiligheidsoverwegingen, dat was de uitleg, maar jaren later kwamen er nog steeds glasscherven tevoorschijn tot achterin de zaak.

Henk

Nog zo'n mooi verhaal. Henk was een vaste klant van de winkel en hij vroeg of hij een boekenkast mocht komen opruimen. Dat mocht, en het bleef niet bij die ene kast. Henk reed daarvoor steeds vanuit Ridderkerk naar Amsterdam. Pas

Marga en Ton Kok

Foto: René Louman

jaren later stopte hij daarmee. Het was uiteindelijk tijdens de uitvaart van Henk dat Ton Kok meer over diens achtergrond leerde. Hij bleek de belangrijkste bestuurder van een groot dienstverlenend instituut te zijn geweest. Nooit geweten. Over de huidige sfeer in de Oude Hoogstraat is Kok minder tevreden. Nu er geen gewone winkels meer zijn om de boodschappen te doen, zoals de bakker, de slager en de groenteboer, hebben hij en zijn vrouw nauwelijks nog contact met de buurtbewoners. En waar vind je nog een café waar je elkaar rustig kunt ontmoeten? Gelukkig zitten er nog wel enkele bijzondere winkels zoals Capsicum, De Grote Tas en Het Kleinste Huis. Maar de rest is allemaal uitsluitend gericht op de drommen toeristen. Met de huidige huurprijzen kan

dat ook bijna niet anders. En dan komt er zo'n groepje de winkel binnen om selfies te maken, om vervolgens zonder een woord weer te verdwijnen.

Hoewel het gedoe met de verslaafden gelukkig verleden tijd is, is het nu de drukte die de straat beheerst.

De veel te hard rijdende fietsers zijn hem een doorn in het oog.

Toch kan Ton Kok niet zonder de winkel. Zijn echtgenote Marga staat ook nog regelmatig achter de toonbank met daarop als pronkstuk de klassieke kassa. Zoon Sander en dochter Sascha zijn inmiddels de eigenaren en tillen het bedrijf verder de toekomst in.

Wie er niet zelf naar binnen stapt, kan online de digitale boekenkasten doorbluizen op kok.nvva.nl

Anno 1990 – Anno 2022

AMSTERDAM HEEFT GENOEG VAN ... DEALERS

GREET VAN DER KRIEKE

Het artikel op de voorpagina van *d'Oude Binnenstad* van juni 1990 - het tweede nummer ooit van de buurtkrant - opende met de kop 'Spuitomruil wordt gespreid'. Op de foto protesteren buurtbewoners met spandoeken: 'AMSTERDAM HEEFT GENOEG VAN...JUNKS!' en 'ONZE BUURT GAAT NAAR DE KNOPPEN.'

Nu, 32 jaar later in het allerlaatste nummer van onze buurtkrant, zouden veel krantenkoppen uit die tijd moeiteloos herhaald kunnen worden. Nog steeds staan louches types op de straathoeken te dealen en wachten ze hun clientèle op met een mandje 'voor elk wat wils'. Met dien verstande, dat de klanten van de dealers tegenwoordig tot een andere doelgroep behoren en de verdovende middelen, van nep tot echt, nu ook via QR-codes door snelle scootertjes thuis of op de hotelkamer kunnen worden bezorgd. Dat bestond dertig jaar geleden nog niet.

De heroïne spuitende verslaafden – of 'junks' zoals men ze toen noemde - zijn uit het straatbeeld van het stadshart verdwenen.

Drugshulpverlening

Mevrouw Rasker was apotheker bij Apotheek W.H. van der Meulen op de hoek van de Geldersekade en de Stormsteeg en maakte mee hoe de heroïne zijn intrede deed. Ze legde me uit: 'In 1971 stopte de handel in opium en vrijwel tegelijkertijd deed de veel goedkopere heroïne zijn intrede in het hippiecircuut. Die had een veel sterkere werking dan opium. Je kon het roken, maar direct

injecteren in de aderen heeft groter effect. Verslaafden deelden onderling hun spaarzame injectiespuiten met alle gevolgen van dien.'

Toen ontstond het idee om schone spuiten te gaan verkopen, vijf stuks voor drie gulden. Dat was het begin van de drugshulpverlening. Niet iedereen was daar een voorstander van, maar huisarts Jan Groothuysen die zijn praktijk aan het Oudekerksplein had, wel. Hij zag de ellende van heroïnegebruikers op zijn stoep en in zijn spreekkamer.

In het krantenartikel van 1990 wordt vermeld dat 'noodlijdende' junkts terecht konden bij een mobiel busje dat de omruilservice zou gaan verzorgen. Enkele jaren later ging de apotheek methadon verstrekken als vervangend middel voor de schadelijke heroïne en in die tijd werd ook de 'methadonbus', een omgebouwde stadsbus voor hulpverlening, gerealiseerd.

En nu? 32 jaar later? Vervang het woord 'junks' op het spandoek door 'dealers' en de tekst is pijnlijk actueel. En dan dat andere spandoek ...

Menig buurtbewoner vraagt zich ook nu nog af 'GAAT ONZE BUURT NAAR DE KNOPPEN?'

Spuitomruil wordt gespreid

René Louman is sinds 2020 de vaste fotograaf van *d'Oude Binnenstad*. Hij liet de lezer zien wat zijn camera vastlegde. In de laatste editie deelt hij het eerste beeld dat hem ooit voor zijn geestesoog kwam

ZICHT OP DE ZEEDIJK

RENÉ LOUMAN

Hoewel mijn vader is geboren en getogen op de Zeedijk, zag ik zelf het levenslicht in Velsen en groeide ik op in Eindhoven. Nog steeds vind ik het bizar dat ik uiteindelijk in de Sint Antoniesbreestraat ben komen wonen, op pakweg driehonderd meter van het geboortehuis van mijn vader. En daar ligt mijn vroegste herinnering.

Entresolletje

Ik heb veertien jaar gewerkt in Flesseman, honderd meter van de Zeedijk waar mijn opa een sigarenhandel dreef. Iedereen heeft een eerste herinnering en die van mij vind ik terug in die sigarenzaak van mijn grootvader.

Volgens Douwe Draaisma, schrijver van *Vergeetboek*, stamt iemands vroegste herinnering meestal uit het derde of vierde levensjaar. Dat is ook bij mij het geval en het is ook echt mijn allereerste. Daaraan heb ik nooit getwijfeld. Ik kijk vanuit het entresolletje van de sigarenzaak van mijn opa door de winkelruit de straat op: de Zeedijk. Vaag zie ik een toonbank, het raam en de straatstenen. Maar voor de rest is het een, wat je zou kunnen noemen, 'beeld-gevoel'. De sigarenzaak van mijn opa bestaat al lang niet meer. Het pand is zelfs ooit afgebrand. Maar de nieuwbouw moest van de gemeente weer ongeveer hetzelfde resultaat opleveren. Ondanks het feit dat er nu twee winkeltjes in het

pand zijn samengetrokken, moest er wel opnieuw een entresolletje in. Tegenwoordig is daar brocanterie Latei gevestigd. Je kunt er koffie drinken en ze hebben er heerlijke broodjes kaas. En inderdaad, die nuttig ik daar dan ook regelmatig. Al moet ik bekennen dat ik er sinds corona niet meer naar binnen ben geweest.

Tafeltje

Ruimtelijk gesproken kan ik plaatsnemen op bijna exact dezelfde plek als in mijn eerste herinnering, want dat tafeltje is vaak vrij als ik er kom. Dat geeft elke keer weer een speciaal gevoel. Het kan eigenlijk niet, maar het is alsof ik me daar meer op mijn gemak voel dan op andere plaatsen.

Het tegenwoordige uitzicht wordt, als ik daar zit, iets sterker, maar de oorspronkelijke herinnering wordt er toch niet minder door, gek genoeg.

Ik heb nog een foto uit omstreeks 1924 met mijn opa en oma voor hun sigarenzaak. Mijn vader staat er als vierjarig jongetje op en zijn zusje Dini ligt in de armen van mijn oma.

De andere foto is genomen vanaf de plek die overlapt met mijn vroegste herinnering.

De nummering is trouwens anders dan vroeger. In de tijd van mijn grootouders was het nummer 131, nu 143.

Rechts: familie Louman voor hun winkel op de Zeedijk, 1924 *archief René Louman*

Bert Nap, klokkenluider

De Vrijheid heeft het gewicht van een bestelwagen

MIRJAM BOELAARS

Tien jaar lang was hij de hoofdredacteur van *d'Oude Binnenstad*, maar nog veel langer is hij klokkenluider van de Oude Kerk.

Bert Nap nam ons mee de toren in en leidde ons rond door het nog altijd tastbare verleden rond de eeuwenoude klokken.

Sinds 1995 maakt Nap deel uit van de groep vaste klokkenluiers. Op zondagmorgen en op feestdagen laten zij samen met enthousiaste helpers het klokkengeluid van de Oude Kerk over de buurt klinken. Dat gebeurt nog altijd met de hand. Het is heel bijzonder om door de eeuwenoude ruimtes te dwalen en daarbij te beseffen dat ons hier vanaf de veertiende eeuw vele mensen voor gingen.

Hemony

We beginnen de klim. Per etage is er een andersoortige trap, variërend van een stenen wenteltrap tot houten laddertjes.

Nap wijst ons op de dikke balken. 'Die zijn niet om de toren overeind te houden, maar om de klokken te kunnen dragen en hun beweging bij het luiden op te vangen.'

Als eerste komen we op de luidzolder. Daar hangt een kaartje met *Don't touch the ropes*, maar dat is bedoeld voor de toeristen die de toren in de zomer met een gids kunnen bezoeken. Wij mogen er wel aankomen. En met reden, want er moet worden geluid. Maar niet zomaar, want er zijn per zondag of feestdag vaste luidschema's die strikt gevolgd worden. Daaraan valt te horen welke tijd van het jaar het is of wat voor soort kerkdienst er na het luiden volgt.

Eerst nemen we, een etage hoger, een kijkje bij de klokken. En die zijn imposant.

Oorspronkelijk hing hier de grootste luidklok, met de naam Salvator, in 1511 gegoten door Willem en Jasper Moer. De klok verhuisde op een zeker moment naar de Zuiderkerk. De plek waar deze klok heeft gehangen is nog zichtbaar aan de inkeping in de balk die is uitgehakt om ruimte te geven aan het schommelen van de klok. Zo krijgen we een idee hoeveel groter de Salvator was ten opzichte van de toch ook niet geringe luidklok die er nu hangt: Vrijheid, die 3700 kg weegt. 'Het gewicht van een bestelwagen', lacht Nap.

Klokkengieter François Hemony goot in 1689 vier luidklokken voor de Oude Kerk. Daarvan hangen de grootste en de kleinste er nog steeds.

Nap: 'De naam Hemony kennen de meeste mensen wel van de Hemonystraat. En iedereen kent de Van Woustraat. Maar weinig mensen weten dat dat ook een klokkengieter was.'

Hemony goot de klokken voor de protestantse gemeente. Protestanten gaven klokken geen namen, wat wel een katholiek gebruik was. Op Pasen 1982 werd die traditie in ere hersteld. De vier luidklokken kregen toen, van klein naar groot, de namen Geloof, Hoop, Liefde en Vrijheid.

In 2006 werd boven het middenschip van de Oude Kerk in de kleine toren nog een klok toegevoegd: het zogenaamde Angelusklokje. Het vermoeden is, dat in dat torentje ooit een klokje heeft gehangen, maar echte bewijzen daarvan zijn er niet, zegt Nap. Het Angelusklokje wordt vanuit de kerk tijdens de eredienst geluid, om zo het Onze Vader gebed over de stad uit te luiden.

Klokslag half elf staan we klaar om te gaan luiden. Als een dirigent geeft Nap ons instructies en houdt de minuten nauwlettend in de gaten. De kleinste klok Geloof begint, na een tijdje komt de Hoop erbij, gevolgd door de Liefde en tenslotte de Vrijheid. Een magische beleving, zeker als je bedenkt dat dit gebruik al eeuwen bestaat en dat het tot ver in de omtrek wordt gehoord. We luiden tweemaal, om half elf en om kwart voor elf, telkens zeven minuten lang.

Muziekdoos

Na het luiden gaan we nog verder de toren in. Een etage hoger dan de klokken komen we bij het speelwerk van het carillon. Het is een enorm mechanisme in een gegoten ijzeren frame dat dateert uit 1619, zoals een aanduiding van de bouwer Wouter Geurtz laat zien.

In het frame draait op gezette tijden een enorme trommel, waarop, net als bij een muziekdoosje, de melodieën met verplaatsbare pinnen kunnen worden ingesteld. Vanaf hier lopen metalen verbindingen naar de klokken hoog in de toren die zo elk kwartier de vaste wijsjes spelen.

Vroeger ging dat als een opwinduurtje, met gewichten. Tegenwoordig gaat het elektrisch en wordt de aansturing op afstand geregeld door een app. Toen na de laatste restauratie aan de toren het carillon wel erg vroeg begon te luiden, en de omwonenden vroegen of het wat later kon, werd dit eenvoudig met de app een uurtje bijgesteld.

Stradivarius

Ook de carrillonklokken werden gegoten door François Hemony, die door Nap de 'Stradivarius onder de klokkengieters' wordt genoemd. Nap vertelt: 'Hemony testte de klank met buisklokken ernaast. Wanneer die gingen meertillen was de klank goed. Hij goot zijn klokken trouwens zo zuiver dat er nauwelijks hoefde te worden bijgesteld.' Het carillon telt 47 klokken, waarvan Hemony er 35 goot. Daarvan hangen

Foto: René Louman

de grootste nog boven in de toren. De kleinere exemplaren zijn in de loop der tijd als museumstuk te zien op een tussenetage. Ze zijn vervangen door nieuwe klokken. Van hun geluid kunnen we nog dagelijks genieten.

Op dinsdag vanaf twee uur en zaterdag vanaf vier uur worden er carillonconcerten gegeven door de vaste beiaardiers Boudewijn Zwart en Gideon Bodden. Op zomerse dagen kun je dan ook getuige zijn van een duet met watermuzikant Reinier Sijpkens.

Torensaan

In 1942 vorderde de bezetter alle bronzen klokken om ze te laten omsmelten tot oorlogstuig. Het carillon werd echter gezien als cultureel erfgoed en zou naar Duitsland worden overgebracht, maar de vier luidklokken niet. De toenmalige burgemeester Edward Voûte bleek ondanks collaboratie met

de bezetter toch wel een hart voor de stad te hebben en zorgde ervoor dat ook de luidklokken samen met het carillon werden opgeslagen in het Entrepotdok in afwachting van transport naar Duitsland. Daar is het gelukkig nooit van gekomen.

Vele ambachtslieden lieten hun signatuur achter in de toren, soms als inscriptie in een balk, maar ook zijn er tableaus met namen en jaartallen te zien in de toren. Bij de restauratie van de torenhaan werd in de gouden bol eronder een koker aangetroffen met twee brieven die vertelden over eerdere restauraties. Over de laatste restauratie in 2021 werd ook een bericht toegevoegd en de koker werd weer in de gouden bol onder de haan opgeborgen.

Het uitzicht vanaf de torentrans is adembenemend. Weliswaar verandert de horizon, want moderne gebouwen

verrijzen steeds meer en het vergezicht toont de enorme groei van de stad. Toch zijn er nog steeds duinen te zien in westelijke richting en het dakenpatroon van de huizen in onze buurt is nog steeds als in de zeventiende eeuw. Het maakt filosofisch. Neerkijkend over het verspreidingsgebied van onze nu eindigende buurtkrant zegt Nap: 'Vaak vragen mensen: "waarom zet je je nog steeds in voor een leefbare buurt? Het is toch een gevecht tegen de bierkaai!" Maar als ik dan over onze buurt uitkijk vanaf de toren van de Oude Kerk, weet ik het antwoord: "Hierom!"'

Als u ook eens wil meeluiden, kunt u contact opnemen via info@bertnap.nl. Van april t/m oktober zijn er rondleidingen in de toren. Meer informatie vindt u op oudekerkstorenamsterdam.nl

Stadsgoed^{NV}

investeert in de binnenstad!

info@stadsgoed.amsterdam • tel: 020 - 588 5678 • www.stadsgoed.amsterdam

**JIJ.
WIJ.
BLIJ.**

Vrijwilligers
Centrale
Amsterdam

**Kies uit meer
dan 1000 leuke
vrijwilligersklussen
in de stad**

020 - 530 12 20 | amsterdam@vca.nu | www.vca.nu

**✘ Gemeente
✘ Amsterdam
✘**

Wilt u informatie over uw buurt?

Kijk dan op www.amsterdam.nl/buurten. Vervolgens vindt u uw gebied door te klikken op de kaart of uw postcode in te vullen.

U kunt zich abonneren op de wekelijkse digitale nieuwsbrief van stadsdeel Centrum via www.amsterdam.nl/nieuwsbrief

Informatie over de stadsdeelcommissie van Centrum vindt u via amsterdam.nl/centrum onder het kopje stadsdeelcommissie.

U kunt de gemeente bellen via 14 020 op werkdagen van 08.00-18.00 uur. Bij noodgevallen en overlast kunt u 24 uur per dag bellen. Meer informatie en het contactformulier om te mailen vindt u via 'Contact' op www.amsterdam.nl

Volg stadsdeel Centrum op Twitter via @020centrum en klik op 'Vind ik leuk' op de Facebookpagina van stadsdeel Centrum Amsterdam.

Voor vragen over afval en reiniging belt u 14 020.

Online een melding doen over beheer en onderhoud openbare ruimte kan via meldingen.amsterdam.nl

Openingstijden en locaties van de Stadsloketten: www.amsterdam.nl

www.MaskshopVenice.com
Worldwide shipping
Warmoesstraat 18a
1012JD Amsterdam
+31 (0)20 320 3389
mail@maskshopvenice.com

Openingstijden winkel:
dagelijks 12.00 - 19.00 uur
donderdag tot 21.00 uur

**CAPSICUM
NATUURSTOFFEN**

 Oude Hoogstraat 1
Amsterdam
www.capsicum.nl
020 623 1016

**!WOON
Centrum
helpt**

- Onderhoudsklachten?
- Huurbescherming?
- Huurprijzen?
- Servicekosten?

Neem contact op met
!WOON Centrum voor gratis
advies en ondersteuning.

www.wooninfo.nl/centrum
020-5230 110

 WOON
thuis in de stad

cc oude doelen

Oude Doelenstraat 11
1012 ED Amsterdam
020-3032453

**Adverteren op de
website van
d'Oude Binnenstad?**

mail naar
redactie@oudebinnenstad.nl
voor informatie

**SLAGERIJ
Vet**

Zeedijk 99 Amsterdam-C Tel. 020-6234908

WE MAKE ART HERE
een maandelijks serie van
RED LIGHT ARTS & CULTURE

elke 3e zaterdag bij
WE LIVE HERE
Oudekerksplein 30
17 dec, 21 jan, 17 feb

muziek, beeldende kunst, poëzie + meer
met aansluitend een buurtborrel

  **WE
LIVE
HERE**

www.redlightartsandculture.com

 MUSEUM
Ons' Lieve Heer
op Solder

Ervaar de sfeer van de Gouden Eeuw
Een uniek huis met een verborgen schat
www.opsolder.nl

Uw gespecialiseerde
restauratiebedrijf voor
onderhoud, verbouwing
en funderingsherstel.

Wij helpen uw pand in glorie te herstellen en te behouden.

 B2 Restauratie 0299 367322
b2restauratie.nl

ETEN MET ANTON EN JO

THULL'S DELI

Dat gaan we vaker drinken!

ANTON EK

In deze allerlaatste editie nemen we jullie mee naar Thull's Deli. Sinds een paar maanden nieuw geopend aan de Zeedijk 71. Wat een geweldige aanwinst voor de buurt! Thull's Deli is naar eigen zeggen een eetwinkel: traiteur, lunch- en delicatessenzaak, wijnwinkel, fermentatie en inmakerij in één.

We krijgen deze avond gasten te eten, maar hebben weinig tijd en snellen onderweg naar huis langs Thull's. Bij binnenkomst worden we hartelijk begroet. De nieuwe zaak oogt fris, de vitrines zijn rijkelijk gevuld. Voor bij de borrel kiezen we twee soorten gefermenteerde groenten, gedroogde Italiaanse *Barolo* worst en verse gestoomde makreelsalade. De makreelsalade en droge worst zijn meer dan prima, maar de potjes gefermenteerde groente zijn toch wel onze favoriet. De *mixed pickles*, bestaande uit gefermenteerde witte kool, bietjes, bloemkool en dille, smaken heerlijk aards en friszuur. De *Giardiniera* is een combinatie van paprika, wortel, bloemkool, venkel en laurier. Beide zijn snel op!

Als hoofdgerecht serveren we onze gasten de *kiptajine* met couscous, twee soorten salade en een vegetarische aardappel-zuur-

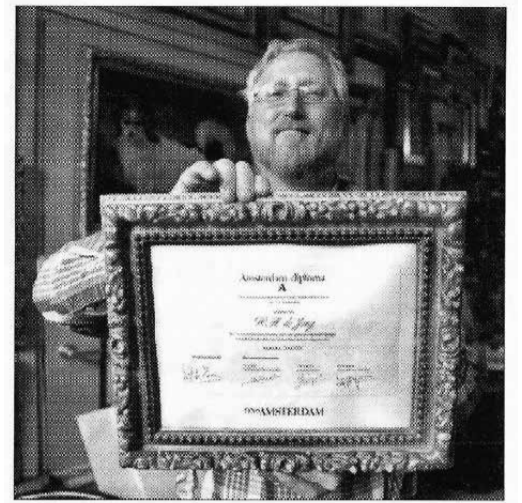

Medewerkster Imke Foto: René Louman

koolschotel met paddenstoelen. De zuurkool is uiteraard gefermenteerd door Thull's zelf en is zachtzuur. Heerlijk in combinatie met de smeuge aardappelpuree en een verademing als je (te zure) zuurkool uit een pakje gewend bent. De bijgeleverde wijnen passen uitstekend bij het eten, al zijn we toch wel het meest verrast door de eigen gebrouwen *kombucha*. Deze gefermenteerde thee is zeer verfrissend, licht bruisend en een gezond alcoholvrij alternatief. Dat gaan we vaker drinken!

De vestiging op de Zeedijk is Thull's tweede zaak. Na meerdere jaren succesvol te zijn met Thull's Deli op de Oostelijke Eilanden is er nu de iets kleinere variant op de Zeedijk. De prijzen zijn er gemiddeld. Wij eten en drinken met vier personen voor ongeveer 100 euro. Wat ons betreft is dit de plek voor wie van vers en gezond (afhaal)eten houdt in onze toeristische binnenstad. Wat een aanwinst. Ga hier snel eens langs!

Wim de Jong van Poelgeest DE MAN ACHTER DE BUURTHISTORIE

Wim de Jong: 'Eén antwoord is ten onrechte fout gerekend. Overal hangen borden in de stad waarop staat dat de Noord-Zuidlijn in 2011 klaar is...'

In de editie van april 2008 schreef hij zijn eerste aflevering van de rubriek over de geschiedenis van de Amsterdamse binnenstad. Wim de Jong van Poelgeest schreef er uiteindelijk zesenvijftig. Bijna allemaal voorzien van een prent uit zijn eigen uitgebreide collectie van antiquariaat Van Poelgeest op de Oudezijds Voorburgwal 43. Na vijftig jaar is hij daar gestopt en verhuisd naar buiten de stad. Maar hij bleef schrijven voor de buurtkrant.

De Jong is een gedegen kenner van de stad. Het leverde hem in 2003 de tweede prijs op bij het Groot Amsterdam Examen. Hij wist meer goede antwoorden te geven dan de oud-burgemeesters Schelto Patijn en Ed van Thijn. Ook stadshistoricus Richter Roegholt wist hij af te troeven. Het leverde hem onder andere een plaats op in de toenmalige Amsterdamse straatnamencommissie.

Bij het Groot Amsterdam Examen werd hem trouwens wel een punt door de neus geboord door de jury, vond hij. Het was de multiple choicevraag: 'Wanneer is de Noord-Zuidlijn klaar?' Uit de antwoordmogelijkheden 2011, 2020 en onbekend kruiste hij de eerste aan. Maar volgens de makers van het examen was het juiste antwoord 'onbekend'. De Jong: 'Ik ben nog eens speciaal gaan kijken en overal in de stad hingen borden 'Gereed 2011'. Hij heeft er nog een beetje de pest over in. Overigens werd de

lijn pas voor reizigers in gebruik genomen op 22 juli 2018.

Hij groeide op tussen historische weergaven van de stad, want zijn vader en grootvader hadden, evenals hijzelf later, een lijstenmakerij en antiquariaat. 'Heel veel kunstenaars, antiquaren, kunsthandelaren, musea, verzamelaars en gewone mensen waren onze klanten. We maakten lijsten voor musea door heel Nederland en zelfs daarbuiten. Heel veel van onze lijsten hangen in het Rijksmuseum', vertelt hij trots. 'Dat kenne alleen de Oude Meesters zegge...'

Jarenlang hield hij in opschriftboekjes bij wat hij op de gracht zag gebeuren. Zo verzamelde hij feiten die hij kon delen met de politie: 'Onder andere omdat men vaak alles wat er in de buurt gebeurde of wat er verteld werd voor zoe- te koek slikte. Door het op te schrijven werd het een aaneenschakelijking van feitelijke gebeurtenissen die indruk maken als je je mening over de buurt geeft.'

Een andere verdrietige aanleiding voor zijn feitenrelas was de hevige ruzie die zijn vader in 1989 had met een stel junks op de stoep voor zijn winkel. Het bezorgde zijn vader een hartinfarct waaraan hij enkele dagen later overleed. 'Dat was dus ook mede een aanleiding om op te schrijven wat voor impact dat soort gebeurtenissen heeft op bewoners en winkeliers', zegt De Jong.

In deze editie van *d'Oude Binnenstad* schrijft hij dus zijn zesenvijftigste, en laatste, buurthistorie.

DE HISTORIE VAN BUURTHISTORIE

Amsterdam heeft door de eeuwen heen vele belangrijke drukkerijen, boekuitgevers en boekverkopers gekend. Allerlei soorten boeken, kronieken, atlassen, kerkelijke uitgaven en ander op schrift gestelde werken zagen hier het daglicht. De historie van Amsterdam is door de eeuwen heen uitgebreid te boek gesteld.

Pontanus

Een van de eerste historieschrijvers was Johannes Isacius Pontanus. Hij groeide op in Amsterdam. Zijn achternaam kwam "van de Pont of Brug", want hij was geboren op een veerpont die voer op de Deense Sont ter hoogte van de plaats Elseneur in 1571. Hij studeerde aan de universiteit van Franeker en Leiden, was arts, wijsgeer en historicus.

In 1611 verscheen *Rerum et urbis Amstelodamensium historia* in het Latijn. In 1614 verscheen het in het Nederlands onder de titel *Historische beschrijvinghe der seer wijt beroemde coop-stadt Amsterdam*. In daarop volgende jaren verschenen er vele uitgaven van zijn werk die overgenomen waren door andere schrijvers, al dan niet met nieuwe beschrijvingen en toevoegingen.

Fokkens

Pas vijftig jaar later verscheen in 1662 een nieuwe stadsbeschrijving van de hand van de Groningse blijspeldichter Melchior Fokkens. Deze werd uitgegeven bij M.W. Doornik, boekverkoper op de Texelsekade bij de Nieuwe Brug.

Net als wat bij Pontanus geschiedde, gebeurde ook bij Fokkens: er verschenen roefdrukken. Gewoon overgeschreven in een ander formaat. Kopieerrecht bestond niet en alles kon men overnemen in die tijd, want de oorspronkelijke auteur had geen alleenrecht. Er werden zelfs boeken en teksten door uitgevers aan andere drukkers doorverkocht. Alles kon en was legaal.

Von Zesen en Dapper

Van de Duitse schrijver Philipp von Zesen verscheen in 1663 *Beschreibung der Stadt Amsterdam* en werd uitgegeven door de op de Dam gevestigde Duitse uitgever Joachim Noschen. Het zelfde boek verscheen enige maanden later in 1664 in het Nederlands door Ollefert Dapper onder de titel *Historische Beschryving der Stadt Amsterdam*. De beide delen hebben dezelfde kopergravures in de tekst. Dapper is de naamgever van de Amsterdamse Dapperbuurt.

Comelin en Wagenaar

In 1693 verscheen wederom een stadsbeschrijving van Amsterdam. Nu door Casparus Comelin. Hij bracht dit werk uit waarvoor zijn vader reeds het voorwerk had uitgevoerd. Casparus was botanicus en regent van het Oudezijds Heerenlogement en had zodoende toegang tot de archieven die hij raadpleegde. De leden van de familie Comelin woonden en werkten in verschillende delen van de binnenstad van Amsterdam. De exactheid van de historische boeken van Comelin werd door Jan Wagenaar in twijfel getrokken. Wagenaar had opdracht om de stadsgeschiedenis in boekvorm uit te brengen en kreeg de gelegenheid om alle stadsarchieven te raadplegen. De delen van zijn stadsbeschrijving zijn fraai geïllustreerd.

Fouquet

Rond 1760 begon Pieter Fouquet met het uitbrengen van een collectie stadsgezichten. Diverse kopergravures werden hiervoor door verschillende tekenaars en graveurs gemaakt. Opeenvolgende uitgaven zijn verschillend van inhoud, mede omdat Fouquet eerdere prenten afkeurde en nieuwe weer toevoegde. Zijn prentenatlas is een zeer fraai werk en werd in de twintigste eeuw meerdere malen als reproductie uitgegeven.

Wim de Jong van Poelgeest

Alle zojuist beschreven boeken zijn de inspiratiebron geweest voor de columns die ik jaren achtereen heb mogen schrijven. Je vindt er soms die kleine dingen in die nergens anders beschreven zijn.

nieuws overzicht

Niels Essink Every inch an Amsterdammer

GREET VAN DER KRIEKE

oktober

- 2** Na een melding van een bootbedrijf wordt ter hoogte van de Oudebrugsteeg in het water van het Damrak een lichaam aangetroffen. Over de identiteit van het slachtoffer kan de politie nog niks zeggen. Naar de toedracht wordt onderzoek gedaan.
- 14** Is heel Amsterdam al jaren aangesloten op het riool? Nee, nog één huis bleek direct op de gracht te lozen. Het pand aan de Warmoesstraat moet er toch aan geloven en daarmee komt dan ook echt een einde aan de grachten als afvoerputje van afvalwater.
- 18** Bij de Nieuwmarkt gaat een *pilot* van start waarbij horecabedrijven via het water worden bevoorrad met elektrische bootjes. Verder vervoer gaat ook met elektrische voertuigen. Dat zou ongeveer zeventien vrachtwagens schelen die voorheen werden ingezet voor de bevoorrading.
- 21** Liefhebbers en kenners zijn lyrisch over het nieuwe *Call of Duty*-game *Modern Warfare II*. De Wallen rondom de Oude Kerk zijn er zeer realistisch nagebouwd. De schietpartij waarmee de scene in het populaire spel eindigt, is gelukkig fictie.
- 28** Het deel van de Oudezijds Voorburgwal tussen de Oudezijds Armsteeg en de Lange Niezel wordt met onmiddellijke ingang afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Aanleiding is de slechte staat van de kademuur.

november

- 11** Een 41-jarige man is vrijgesproken van seksuele uitbuiting van een vrouw op de Wallen, die ruim zeven jaar zou hebben geduurd. Volgens de rechtbank kan niet worden vastgesteld dat hij heeft gedaan waarvan de vrouw hem beschuldigt.
- 22** Voor ondernemingen op de Wallen met een 'unieke rol of functie' gaat de gemeente werken aan maatwerk wanneer er nieuwe drukmaatregelen worden ingevoerd. Dat schrijft wethouder Sofyan Mbarki (Aanpak Binnenstad) in een brief aan de stadsdeelcommissie Centrum.
- 28** De rechtbank veroordeelt Bulgaren Bogomil K. (32) en Nicolay P. (34) tot 4,5 jaar en 15 maanden cel voor het uitbuiten van jonge landgenotes als prostituee op de Wallen. Moeder Zhirka K. (53) wordt bij gebrek aan bewijs vrijgesproken van betrokkenheid bij de mensenhandel, hoewel de rechtbank daarvoor wel aanwijzingen ziet.
- 30** In toeristische gebieden niet meer op straat blowen, vrijgezellenfeesten verbieden, minder riviercruises en hotels omvormen tot woningen of kantoren. Zo wil Amsterdam onder de grens van twintig miljoen toeristen per jaar blijven. Dat schrijft wethouder Sofyan Mbarki in de Visie Bezoekerseconomie 2035. Daarin doet hij voorstellen om de groei en overlast van toerisme in de stad aan te pakken.

december

- 1** Heilsoldate Henny Tinga ontvangt de Frans Baninck Cocpenning uit handen van burgermeester Femke Halsema vanwege haar inzet voor het Leger des Heils op de Wallen in Amsterdam.

En hij is Ajacied! Niels Essink (1973) is Hoofd Conciërge bij Sofitel Legend The Grand Amsterdam. Het moederbedrijf Accor is een Franse hotelonderneming. Essink: 'Wij begroeten de gasten dan ook altijd met Bonjour Madame, Monsieur, maar voor de rest ademt het hotel zijn rijke Amsterdamse geschiedenis.'

Essink is een uiterst gedistingeerd heer, prachtig strak in het pak. Hij is Amsterdammer van geboorte en zag het levenslicht in het OLVG. Hij woonde nog wel even elders met zijn ouders, maar zodra hij op eigen benen stond, is hij op een holletje terug naar Amsterdam gekomen. Zijn ouders zijn zesenvijftig jaar geleden getrouwd op zijn huidige werkplek, dat toen het stadhuis was. Ruim tachtig jaar geleden gingen zijn grootouders hen op dezelfde plek voor. Bovendien ontmoette hij achttien jaar geleden zijn partner in 'Het Huis', zoals Essink zijn werkplek noemt. En dat heeft weer geleid tot een prachtige Mokumse meid van inmiddels elf lentes oud.

Mensenmens

Na het doorlopen van de hotelschool van Amsterdam liep hij stage op Mal-

ta en in Antwerpen. Op 8 september 1998 kwam hij bij The Grand binnen als barman. Vervolgens werkte hij op verschillende plekken in het hotel, zoals op de afdeling reserveringen. Maar daar miste hij het directe contact met de gasten. Daarom besloot hij dat de rol van conciërge hem perfect paste. Essink is bij uitstek een mensenmens en heeft het mooiste werk wat er bestaat, vind hij. Hij begroet de Groten der Aarde en helpt het verblijf van politici van *all over the world* fijn en veilig te doen zijn. Ook ziet hij een keur aan artiesten aan zich voorbij trekken. Zeker, die gillende meisjes heeft hij ook gezien toen Michael Jackson hier sliep. En ja, als echte Ajacied meldt hij nog even dat Crujff hier ook getrouwd is met zijn Danny. Soms komen er bij hem vaste gasten langs die dan een beduimd fotootje laten zien van wel twintig jaar geleden.

Verhalen

'Het is een vijfsterren hotel, daar betaal je voor', zegt Essink. 'Maar wat leuk is, is dat er ook gasten komen die als cadeautje hier een paar nachttjes verblijf aangeboden hebben gekregen, of gasten die ervoor gespaard hebben.' Dan spreekt hij na werktijd met ze

Foto: Rene Louman

af op de binnenplaats en laat ze de schoonheid van de historische binnenstad zien. Want er zijn veel verhalen achter die oude gevel, de klokken van de Oude Kerk klinken hoog boven je hoofd en zwanen zwemmen onverstoord in de gracht. Hij leidt ze naar proeflokaal De Drie Fleschjes en tapt daar dan persoonlijk uit het drankorgel een korenwijnje. Bier-tje ernaast en hup, een kopstoot verdwijnt in verraste kelen. 'Het Huis' is van een grandeur die

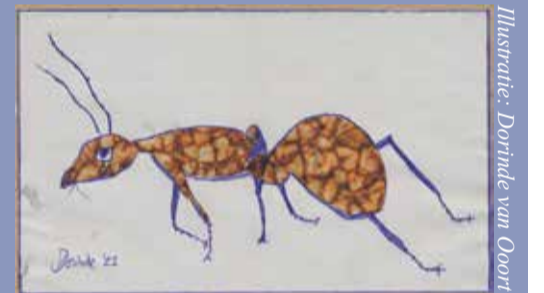
zijn weerga niet kent. Vol trots toont Essink zijn gasten het verfijnde 'boekmarmar' en de houten stadplattegrond van Hildo Krop. Als apotheose is er natuurlijk de Trouwkamer Eerste Klasse. Het is voor u als buurtbewoner ook te zien, want The Grand houdt met regelmaat een historische tour door 'Het Huis'. Voelt u zich welkom en ga er eens kijken!

Vous êtes les bienvenus.

Foto: Arijen Veldt

Op vrijdag 25 november werd het fraai gerestaureerde en succesvol verduurzaamde pand Oudezijds Voorburgwal 136 (NV Zeedijk) feestelijk geopend met een symposium over duurzaam erfgoed. Voor de gelegenheid werd het pand van binnenuit groen verlicht.

Illustratie: Dorinde van Oort

Van 1996 tot en met 2002 schreef Dorinde van Oort op de achterpagina de rubriek *In-Spin*, waarin de buurkatten aan het woord kwamen. Van 2003 tot en met 2006 schreef ze in elke krant een dierengedicht. Als slotakkoord neemt ze nog eenmaal haar dichterspen ter hand met een laatste woord.

LAATSTE WOORD VAN DE MIEREN

(door Dorinde van Oort)

Wegens verhuizing en andere zaken
Heeft deze rubriek lang moeten staken.
Nu er voor het allerlaatst
Nog een aflevering kon worden geplaatst
Was de vraag: welk Wallendier
Heeft 't meeste recht op dit plezier?
Stuitend op een mierenhoop
Nabij een binnenstadse sloop
Besloten wij van al die dieren
Het woord te geven aan de Mieren.
Zeulend met een vliegenlijk
Geeft een ploegje van hun ijver blijk:
'Geen taak die met vereende kracht
Niet voor de gemeenschap kan worden volbracht.
Ons geheim is coöperatie
Van de hele populatie.
Al zouden wij nooit veel beginnen
Zonder onze koninginnen,
Elke aspirant voor dictatuur
Maken wij het leven zuur.
Zoals u weet gaat de mensheid prat
Op een wereldbevolking van 8 miljard.
Dat lijkt een boel, maar wist u dat
Wij met 20 quadrijloen zijn, krap geschat?
Dat is per mens zo'n 2,5 miljoen
Die het sinds de Krijttijd prima doen.
Als de aarde in hitte is gesmoord
En jullie elkaar hebben uitgemoord
Dan leven wij nog millennia voort,'
Aldus de mieren. Met hun laatste woord:
'Toch 'n fijne Kerst en beste wensen
Voor zo lang 't nog duurt voor jullie mensen.'